

Ateljee

Iloa lukemiseen

Opas Ateljee-toimintamallin
aloittamiseen luokassa

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO 3

1. ATELJEE-TOIMINTAMALLI PÄHKINÄNKUORESSA 4

2. ESIVALMISTELUT ATELJEE-TOIMINTAMALLIN ALOITTAMISTA VARTEN 6

Määritä kokoontumispaikka yhteisiä opetustuokioita varten	6
Valmista luokkaasi TALON taidot -taulu	7
Hanki luokkaan kestävyystaulukko ja oppilaille lehtilaatikat, ateljeevihot ja runsaasti kirjoja	8
Esivalmistelut: Opettele mallintamisen järjestys	9
Esivalmistelut: Tutustu halutessasi alkuperäiseen the DailyCAFE -menetelmään	9

3. ATELJEE-TOIMINTAMALLI ALKAA 10

Ensimmäinen steppi: Kolme tapaa lukea kirjaa	10
Toinen steppi: Kolme tapaa lukea kirjaa ja itsenäisen lukemisen sääntötaulu	10
Kolmas steppi: Itsenäinen lukeminen ja kestävyystaulukko	11
Neljäs steppi: TALON taidot	12
Viides steppi: Paikan valinta ja työrauha	12
Kuudes steppi: TALON taidot ja sopivan kirjan valinta	13
Seitsemäs steppi: TALON taidot	13
Kahdeksas steppi: Tavoitteen asettaminen mitä seuraavaksi?	14

4. ATELJEE TUNTI 15

Oppitunnin rakenne	15
Valinta	16
Lukuhaastattelut ja henkilökohtaiset tavoitteet	18
Kotiläksy	19

5. STRATEGIOIDEN OPETTAMINEN 19

Tavoittelen sujuvuutta	21
Avarran sanavarastoani	22
Luen ymmärtäen, olen tarkka ja luen oikein	23

6. MUUT ATELJEET 24

Itsenäinen lukeminen	24
Yhdessä lukeminen	25
Kuunteleminen	26
Luova kirjoittaminen	27
Oikeinkirjoitus ja kielitieto	29
Vuorovaikutus	30

7. ELÄMYKSELLINEN LUKEMINEN JA "VIIDEN MINUUTIN ELÄMYSHUONE" 31

LÄHTEET 33

LIITTEET 34

JOHDANTO

...

Lukeminen laajentaa ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. Se paitsi kehittää kieltä ja sanavarastoa, on jokapäiväisessä elämässä pärjäämisen kannalta oleellinen taito.

Lukutaidon on todettu korreloivan oppimistulosten kanssa. Mitä taitavampi lukija on, sitä todennäköisemmin eri aineiden sisältöjä on helpompi omaksua. Lukutaidon tason laskeminen tai nouseminen vaikuttaa kaikkien aineiden oppimiseen. Toivomme, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus nauttia erilaisista ja monipuolisista lukukokemuksista päivittäin ja näin kehittyä taitavaksi lukijaksi.

Opetushallituksen rahoittama **Lohja lukee! 2 Lojo läser! 2 -hanke** haluaa tukea lukutaitotyötä luokissa. Hankkeen aikana on toteutettu useampia Ateljee iloa lukemiseen -koulutuksia. Osallistujat ovat toivoneet koulutuksen tueksi ateljeeopasta ja hankerahoituksen turvin oppaan kirjoittaminen mahdollistui.

Toimintamallin taustalla on amerikkalainen The Daily CAFE -menetelmä, jonka ovat luoneet sisarukset Gail Boushey ja Joan Moser. Heidän toimintansa pohjautuu alan tutkijoiden ja muiden asiantuntijoiden työhön, joita ovat muun muassa Richard Allington, Regie Routman, Debbie Miller, Margaret Mooney, Lucy Calkins. Taina Hämäläinen, Saara

Loikkanen ja Laura Niinikivi ovat kehittäneet tätä mallia suomalaiseen kouluun sopivaksi.

Ateljee-toimintamalli sisältää myös ideoita ja tehtäviä esimerkiksi myös Jennifer Serravallon ja Tanny McGregorin kirjoittamista kirjoista.

Toivomme, että opas on hyödyksi viedessänne lukuiloa luokkiinne!

Lohjalla 29.2.2024

Taina Hämäläinen | Lukukoordinaattori | KM
Laura Niinikivi | Lukukoordinaattori | KM

LOHJA
Järvikaupunki

1

ATELJEE-TOIMINTAMALLI PÄHKINÄNKUORESSA

...

Ateljee on äidinkielen opettamisen toimintamalli, jonka avulla jokaisesta oppilaasta voi tulla taitava lukija. Ateljee-toimintamallin tavoitteena on tukea lasten lukutaidon kehittymistä ja lukuinnon syntymistä kasvattamalla asteittain oppilaiden lukuintoa ja lukemisen kestävyyttä. Ateljee on tapa organisoida äidinkielen tunnit siten, että oppilaat työskentelevät aktiivisesti merkityksellisen lukemisen ja kirjoittamisen tehtävien parissa.

Tässä alakouluikäisten oppilaiden lukutaidon ja lukuinnon kehittämiseen suunnitellussa toimintamallissa ideana on äidinkielen osataitojen mallintaminen, luetun ymmärtämisen strategioiden mallintaminen, tavoitteen asettaminen, harjoittelu ja arviointi kuuden ateljeen avulla.

ATELJEITA OVAT ÄIDINKIELEN ERI OSA-ALUEET:

- **Itsenäinen lukeminen**
- **Yhdessä lukeminen**
- **Kuunteleminen**
- **Luova kirjoittaminen**
- **Oikeinkirjoitus ja kielitieto**
- **Vuorovaikutus**

Samalla äidinkielen tunnilla on suurryhmän, pienryhmän ja yksilön opettamisen vaihtelua. Tarkoituksena on opettaa oppilaat työskentelemään merkityksellisen lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvien tehtävien parissa.

Lukeminen on osa jokaista päivää ja lukustrategioiden oppimiselle varataan paljon aikaa. Opetuksen pohjana on autenttinen kirjallisuus; kaunokirjallisuus, tietokirjat, lehtiartikkelit. Oikea kirjallisuus toimii op-pikirjana. Kirjallisuutta on luokassa runsaasti. Lapselle annetaan mahdollisuus strukturoituun valintaan ja teksteistä keskusteluun.

Taitojen lisäksi malli korostaa lukuinnon merkitystä lukemisen harjoittelulle. Mitä innostuneempi oppilas on, sitä todennäköisemmin hän jaksaa harjoitella ja jatkaa lukemista vielä aikuisiällä. Oppilas saa kokemuksia siitä, että kirjan kansien sisältä löytyy kiehtovia tarinoita. Lukemisen ilo löytyy tarinoita kuuntelemalla, itse kirjoja lukemalla ja luetusta keskustelemalla.

Toimintamallissa korostuvat mallintaminen, henkilökohtainen tavoite sekä jatkuva arviointi.

Ateljeet otetaan käyttöön pienin askelin mallintamalla ja harjoittelemalla uusia osatekijöitä. Osatekijät tarkoittavat sellaisia taitoja, joita tarvitaan ateljeetuntien sujuvaan toteuttamiseen. Tällaisia ovat muun muassa paikan valintaan ja työvälineiden palauttamiseen liittyvät tilanteet. Mallintaminen alkaa yhteisten pelisääntöjen laatimisesta. Tämä takaa sen, että kaikki tietävät mitä ja miten tekevät. Oppilaiden kanssa voidaan laatia esimerkiksi yhdessä sääntötaulu siitä, miltä opetettava asia näyttää, kuulostaa ja tuntuu.

Mallintamisen avulla opetetaan myös strategioita henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Asioiden mallintaminen onkin keskeinen osa ateljeetyöskentelyä ja kaikki uudet asiat mallinnetaan oppilaille.

Ateljee korostaa oppilaiden osallisuutta ja oman oppimisen omistajuutta, sillä jokaisella oppilaalla on oma henkilökohtainen lukemisen tavoite, jonka oppilas määrittelee yhdessä opettajan kanssa. Oppilaiden lukuun toon vaikutetaan antamalla heidän edetä strukturoidusti yksilölliseen tahtiin. Valinnan mahdollisuuden lisäämisen on huomattu vaikuttavan positiivisesti oppimismotivaatioon. Oppilaat saavat muun muassa mahdollisuuden päättää tietyin reunaehdoin mitä ja missä järjestyksessä opiskelevat. Opettaja ja oppilas myös arvioivat jatkuvasti oppimisen edistymistä.

Ateljeet kannattaa aloittaa ottamalla käyttöön Itsenäisen lukemisen ateljee, jonka toteuttamiseen löydät ohjeet alla olevista stepeistä. Stepeissä kuvataan Itsenäisen lukemisen ateljeen käyttöönotto lukemaan opetteleville oppilaille, vaikka työtapu sopii yhtä hyvin myös alakoulun ylemmille luokille.

Ateljee-toimintamallin kokeilu on hyvä aloittaa työparin kanssa, mikä tekee aloituksesta helpompaa. Työtavan käyttöönotto ja vakiinnuttaminen vie aikaa, joten aloitus on hyvä tehdä pienin askelin ja kokeilla rauhasa, mikä toimii omassa luokassa.

2

ESIVALMISTELUT ATELJEE-TOIMINTAMALLIN ALOITTAMISTA VARTEN

...

Hyvin valmisteltu on puoliksi tehty! Ennen ensimmäisen ateljeetunnin pitämistä valmistelee oppimisympäristö tukemaan toimintamallin aloittamista ja opiskelee perusasiat menetelmään liittyen.

MÄÄRITÄ KOKOONTUMISPAIKKA YHTEISIÄ OPETUSTUOKIOITA VARTEN

Kokoontumispaikka on olennainen osa ateljeetoimintaa. Sitä käytetään niin kutsutun ateljeepiirin pitämiseen, jolloin oppilaat kokoontuvat lähelle opettajaa joko lattialle tai penkeille. Ateljeepiiri on hyvä työtapa suuryhmäopetusta varten, sillä se mahdollistaa tiiviin vuorovaikutuksen sekä keskittymisen opetettavaan asiaan.

TEHTÄVÄ ESIVALMISTELUT

- Määrittele kokoontumispaikka ateljeepiirin pitämistä varten
- Sijoita tilaan valkotaulu tai vastaava
- Varaa tilaa TALON taidot -tauluille
- Kokoontumispaikka eli ateljeepiiri suuryhmäopetusta varten. Piiri mahdollistaa tiiviin vuorovaikutuksen ja keskittymisen opetettavaan asiaan.

VALMISTA LUOKKAASI TALON TAIDOT -TAULU

TALON taidot eli lukemisen tavoitteet ja niiden saavuttamista tukevat strategiat laitetaan kaikkien näkyville luokan seinälle. TALON taidot -taulun avulla oppilaat pystyvät seuraamaan omaa edistymistä ja asettamaan tavoitteita.

TALON taidot -tauluun on koottu TALON taitojen otsikot, joiden alle jätetään tyhjää tilaa strategiakortteille.

Jokaisella oppilaalla on oma lukutavoite. Oppilas voi kiinnittää oman nimikorttinsa (esim. Post It-lapun) huonetaulussa sen TALON taidon otsikon alle, jota parhaillaan harjoittelee.

TALON taidoista voi nostaa yhteisen tavoitteen koko luokalle tai jokaiselle oman tavoitteen.

TEHTÄVÄ

VALMISTA TALON TAIDOT -TAULU

- Tee jokaiselle otsikolle oma pystysuora rivi, jonka alle tulevat strategiakortit
- **OTSIKOT OVAT:**
Tavoittelen sujuvuutta
Avarran sanavarastoa
Luen ymmärtäen
Olen tarkka ja luen oikein
Näin opin
- Jokaisen lukemisen tavoitteen eli TALON taidon kohdalle tehdään strategiakortteja sitä mukaa, kun uusi taito on opeteltu ja mallinnettu yhdessä oppilaiden kanssa.

HANKI LUOKKAAN KESTÄVYYSTAULUKKO JA OPPILAILLE LEHTILAATIKOT, ATELJEEVIHOT JA RUNSAASTI KIRJOJA

Hanki jokaiselle oppilaalle lehtilaatikko. Oppilas säilyttää laatikossa kirjoja, ateljeevihkoa ja kynää. Koska oppilas saa valita työskentelypisteensä, laatikko on näppärä napata matkaan ja kaikki tarvittava on aina mukana.

Vihkoa käytetään mm. luovan kirjoittamisen ja oikeinkirjoituksen ja kielitiedon ateljeissa. Kun kullakin oppilaalla on vihko lehtilaatikossa, ei vihkoja tarvitse lähteä erikseen hakemaan.

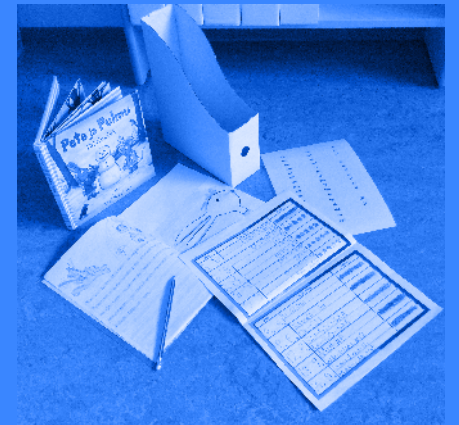
Kestävyystaulukko (*liite2*) esitellään oppilaille, kun itsenäisen lukemisen harjoittelu on päässyt alkuun. Kestävyystaulukon ideana on konkretisoida oppilaalle lukemisen kestävyiden kasvua.

Aluksi opettaja valitsee oppilaan laatikkoon sopivan kirjan, mutta jatkossa lapsi valitsee itse luettavan. Yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi kirjaston kanssa.

TEHTÄVÄ HANKI OPPILAILLE

- Lehtilaatikot
- ateljeevihot
- **RUNSAASTI KIRJOJA**

ESIVALMISTELUT: OPETTELE MALLINTAMISEN JÄRJESTYS

Kuten aiemmin todettiin, mallintaminen on tärkeä osa ateljeetoimintamallia. Mallintaa voidaan sekä eri ateljeiden käyttöönottoa että luku-strategioita.

Mallintaminen etenee seuraavasti The DailyCAFE -mallin mukaisesti:

1. Määrittele opetettava asia
2. Luo asialle merkitys - miksi?
3. Kirjaa sääntötauluun toivottavan käytöksen kohtia (*Jos Ateljee-toiminta on oppilaille uusi asia, kirjaa vain kaksi asiaa.*)
4. Mallinna toivottava käytös (*oppilas mallintaa*)
5. Mallinna epätoivottava käytös ja heti perään toivottava käytös (*sama oppilas mallintaa*)
6. Aseta oppilaat ympäri luokkaa
7. Kaikki harjoittelevat (*n. 3 minuuttia*)
8. Pysy pois tieltä
9. Kutsu oppilaat takaisin piiriin äänimerkillä (*triangeli, symbaali tms.*)
10. Ryhmäarviointi

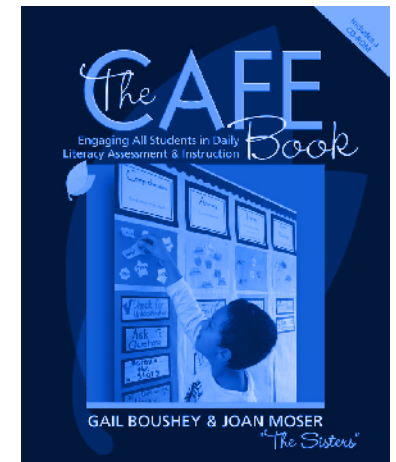
Strategioiden mallintaminen etenee seuraavasti:

1. Määrittele opetettava asia
2. Luo asialle merkitys
3. Kerro onnistumisen salaisuus
4. Näytä miltä toiminta näyttää
5. Kannusta oppilaita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

ESIVALMISTELUT: TUTUSTU HALUTESSASI ALKUPERÄISEEN The DailyCAFE -MENETELMÄÄN

Tutustuaksesi alkuperäiseen toimintamalliin **The DailyCAFE**, voit ostaa kirjan The Daily 5 tai hankkia jäsenyyden nettisivustolle www.thedailycafe.com. Ateljee-toimintamalli perustuu vahvasti tähän malliin.

Ymmärrystä, taustatietoa ja lisätietoa saa lukemalla kirjallisuutta opetuksessaan käyttävien tutkijoiden ja opettajien kirjoittamia teoksia ja tutkimuksia. Eniten Ateljee-mallin kehittäjiin ovat tehneet vaikutuksen **Richard Allington, Nancie Atwell, Lucy Calkins, Margaret Mooney, Donalyn Miller** sekä **Jim Trelease**.

3

ATELJEE-TOIMINTAMALLI ALKAA

...

ENSIMMÄINEN STEPPI: KOLME TAPAA LUKEA KIRJAA

Tästä ateljeetoiminta alkaa! Toimintamalli kannattaa ottaa käyttöön vaihe kerrallaan oman luokan oppilaiden mukaan. Sekä opettajalle että oppilaille on selkeämpää, kun edetään vaihe kerrallaan. Järjestys ei kuitenkaan ole pakollinen vaan suositus.

Opetustuokio 1

Varaa tuokiota varten selkeä ja lyhyt kuvakirja, esimerkiksi Buu ja Bää kasvavat. Kerro oppilaille, että kirjaa voi lukea eri tavoin ja nämä kolme tapaa lukea kirja ovat kuvien lukeminen, tekstin lukeminen ja tarinan kertominen omin sanoin.

Tässä tuokiossa käydään läpi kaksi ensimmäistä tapaa eli kuvien ja tekstin lukeminen. Lue oppilaille kirjasta kuvat. Tämän jälkeen luetaan teksti samaan kohtaan saakka

TOINEN STEPPI: KOLME TAPAA LUKEA KIRJAA JA ITSENÄISEN LUKEMISEN SÄÄNTÖTAULU

Opetustuokio 1

- Aloita tuokio kertaamalla nopeasti edellisen päivän tuokio
- Esittele oppilaille kolmas tapa lukea: kerron omin sanoin.
- Muistelkaa edellisen tuokion kirjaa ja kerro kirjan tapahtumat oppilaille omin sanoin.
- Aloita Itsenäisen lukemisen sääntötaulun laadinta oppilaiden kanssa. Sääntötaulu on tärkeä luoda, sillä se ohjaa oppilaiden toimintaa ateljeetunneilla. Oppilaan osuuteen kirjataan ensimmäisellä kerralla pari ensimmäistä kohtaa: istuu paikoillaan ja lukee koko ajan. Esimerkkinä sääntötaulusta löytyy *liitteestä 1*. Uuden lukuvuoden alkaessa sääntötaulu laaditaan uudestaan, jotta toimintatavat tulevat kerrattua ja uudet oppilaat pääsevät mukaan sujuvasti. Lisäksi isommat oppilaat osaavat itse kertoa syitä itsenäisen lukemisen tarpeellisuudelle.

Mallinnetaan, miltä itsenäinen tuokio näyttää:

- Mallinna toivottava käytös (oppilas mallintaa)
- Mallinna epätoivottava käytös ja heti perään toivottava käytös (sama oppilas mallintaa)
- Aseta oppilaat ympäri luokkaa

Mallintamisen jälkeen harjoitellaan lyhyt tuokio (noin 3 minuuttia) itsenäistä lukemista. Lyhyt kesto takaa jokaisen oppilaan onnistumisen. Koska vielä ei ole harjoiteltu paikan valintaa, opettaja ohjaa oppilaat työpisteille, jotka he saavat myöhemmin valita itse. Opettajan on tärkeää pysyä taustalla ja lukea esimerkiksi omaa kirjaa ja seurata sivusilmällä.

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 3–4 min.

Opetustuokio 2

Palataan ateljeepiiriin ja arvioidaan esimerkiksi peukkuarviolla miten sääntötauluun kirjatut asiat sujuivat.

Istuin paikoillani? (peukku ylös/alas)

Luin koko ajan (peukku ylös/alas)

Opettaja pääsee kehumaan oppilaita, koska hän keskeyttää itsenäisen lukemisen ennen kuin kukaan toimii sääntöjen vastaisesti.

- Luetaan kirjaa eteenpäin lukemalla kuvat ja teksti.
- Itsenäisen lukemisen sääntötaulun kertaus + lisätään tarvittaessa uusia sääntöjä.

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 3–4 min.

KOLMAS STEPPI: ITSENÄINEN LUKEMINEN JA KESTÄVYYSTAULUKKO

Opetustuokio 1

1. Kerrataan oppilaslähtöisesti 3 tapaa lukea kirja
2. Kerrotaan kirjan tapahtumat omin sanoin
3. Kerrataan sääntötaulu
4. Mallinnetaan tarvittaessa

Muista järjestelmällisesti keskeyttää itsenäisen lukeminen, jos työskentely ei suju sääntöjen mukaan. Tämän jälkeen kertaa säännöt ja aloita itsenäisen lukeminen uudestaan. Itsenäisen lukemisen harjoittelu saattaa kestää luokasta riippuen lyhyemmän tai pidemmän ajan. Anna rohkeasti tälle vaiheelle aikaa, jotta jatko onnistuu toivotusti.

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 4–5 min.

Opetustuokio 2

- Arvioidaan työskentely ja esitellään kestävyystaulukko (*liite 2*). Muistakaa merkitä kestävyystaulukkoon jokainen luettu minuutti aina harjoittelun jälkeen.
- Lisätään sääntötauluun ”Harjoittelun kestävyyttä”
- Sääntötaulun kertaus
- Asetetaan tavoite kestävyystaulukkoon

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 5 min.

Kuvan lähde: Jyväskylän yliopiston video Ateljee toiminta innostaa lukemaan ja kirjoittamaan

NELJÄS STEPPI: TALON TAIDOT

Opetustuokio 1

Luen ymmärtäen

1. Esitellään Talon taidot (*liite 3*), joista ensimmäisenä esitellään tavoite L = "Luen ymmärtäen". Strategioita voi ottaa käyttöön missä järjestyksessä haluaa, mutta strategiasta: "Pysähdyn ja kerron omin sanoin" on hyvä aloittaa. Strategia mallinnetaan lukemalla kuvakirjaa.
2. Sääntötaulun kertaus

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 6 min.

Opetustuokio 2

Avarran sanavarastoa

1. Parin kanssa keskustelua: Mitä olen oppinut Ateljee-tunneilla tähän mennessä
2. Kerrataan yhdessä
3. Esitellään lisää TALON taitoja:
4. Kerrataan taito "Luen ymmärtäen", strategiana "Pysähdyn ja kerron mitä luin".
5. Uutena taitona esitellään A = "Avarran sanavarastoa" (siis löydä kirjasta herkullinen tai vieras sana)

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 6–7 min.

VIIDES STEPPI: PAIKAN VALINTA JA TYÖRAUHA

Opetustuokio 1

Työrauhakupla

1. Aloitetaan tuokio kertaamalla opetellut TALON taidot: lue kirjaa ja kertaaksi jo esiteltyä tavoitetta ja strategiaa
2. Työrauhakupla lisätään sääntötauluun. Työrauhakupla on metafora hiljaisuudelle ja rauhalle lukemisen aikana. Kupla voidaan esitellä puhaltamalla saippuakuplia luokassa ja kuvailemalla lukemisen aikana lukijan olevan kuplan sisällä. Kupla on herkkä särkymään, joten lukiessakin työrauhaa tulee vaalia.
3. Puhutaan oman paikan valinnasta ja harjoitellaan sitä. Opettaja päästää oppilaat ryhmä kerrallaan harjoittelemaan.

Itsenäisen lukemisen
harjoittelua 7 min.

KUUDES STEPPI: TALON TAIDOT JA SOPIVAN KIRJAN VALINTA

Opetustuokio 1

Tavoittelen sujuvuutta

1. Esitellään uusi TALON taito; T = "Tavoittelen sujuvuutta", strategiana Luen valtavasti.

Itsenäisen lukemisen harjoittelua 7–8 min.

Opetustuokio 2

Sopivan kirjan valinta

1. Mallinnetaan sopivan kirjan valinta (sopiva, pieni, suuri)
2. Itsenäistä lukemista

Itsenäisen lukemisen harjoittelua 8 min.

SEITSEMÄS STEPPI: TALON TAIDOT

Opetustuokio 1

1. Uusi TALON taito O = "Olen tarkka ja luen oikein", strategiana "Luen pitkän sanan tavuittain"
2. Itsenäistä lukemista

Itsenäisen lukemisen harjoittelua 8–9 min.

Opetustuokio 2

1. Kerrataan opetettuja tavoitteita ja strategioita
2. Itsenäistä lukemista

Itsenäisen lukemisen harjoittelua 9 min.

ITSENÄINEN LUKEMINEN

- Mitä taitoa olen nyt luvija
- Luen nyt on kukaan
- Olen nyt a taitoja

OPPILAS	OPETTAJA
• Aloitaa heti • Luetto on oja hiljaa • Katoo kirjaa • Hienoa pöytäkirja • Istuu so so so • Harjoitella kettävyyttä • Mitä työ on taitoja	• yläseuraksi pöytäkirja • opo oia taito pöytäkirja • kukaan

Arja Kallio

KAHDEKSAS STEPPI: TAVOITTEEN ASETTAMINEN

Opetustuokio 1

Lukutavoitteen asettaminen yhdessä oppilaan kanssa

1. Kun oppilaiden itsenäinen lukeminen onnistuu noin 8-10 minuutin ajan, opettajan rooli muuttuu aktiiviseksi. Oppilaiden lukiessa itsenäisesti opettaja tapaa oppilaita kahden kesken tai pienessä ryhmässä. Yksilö tai pienryhmätapaamisten tavoitteena on asettaa oppilaalle tavoite ja siihen sopiva strategia, opettaa/mallintaa strategian käyttöä tai seurata oppilaan edistymistä. Ensimmäiseksi asetetaan kullekin oppilaalle oma tavoite. Tavoite asetetaan kahdenkeskisessä keskustelussa. Oppilas saa kertoa opettajalle, millainen lukija hän on, mitä jo osaa, millaisista kirjoista hän pitää. Oppilas lukee pienen pätkän kirjasta ja kertoo lukemastaan. Opettaja ehdottaa oppilaalle tavoitetta ja strategiaa, jonka avulla oppilaan lukeminen kehittyy. "Jotta nauttisit vielä enemmän lukemisesta, ehdotan sinulle tavoitteeksi Luen ymmärtäen ja strategiaksi Ennustan ja tarkistan tekstistä."
2. Mallinna tavoitekeskustelu Kerratkaa Itsenäisen lukemisen sääntötaulu, erityisesti osio "Mitä opettaja tekee".

Opetustuokio 2

1. Sekä oppilaat että opettaja arvioivat itsenäisen työskentelyn sujumista
2. Kerrataan TALON taidot ja tavoitteet

Itsenäisen lukemisen harjoittelua ja tavoitekeskusteluja

MITÄ SEURAAVAKSI?

Kun itsenäinen lukeminen luokassa sujuu hyvin, voit ottaa käyttöön myös muut ateljeet. Seuraavaksi on hyvä lähteä esimerkiksi Kuuntelemisen- tai Luovan kirjoittamisen -ateljeista. Oleellista on, että harjoiteltava toiminta mahdollistaa oppilaiden itsenäisen työskentelyn. Oikeinkirjoitus ja kielitieto -ateljee kannattaa jättää hieman myöhemmäksi, sillä siinä tarvitaan opettajan tukea. Tärkeää on, että oppilaat kykenevät suoriutumaan tehtävistä itse.

Itsenäisen lukemisen harjoittelua ja tavoitekeskusteluja

4

ATELJEE TUNTI

...

Ateljee-toimintamallissa ei oikeastaan ole mitään uutta. Se poikkeaa kuitenkin totutusta mm. seuraavien toiminnalle oleellisten seikkojen kautta:

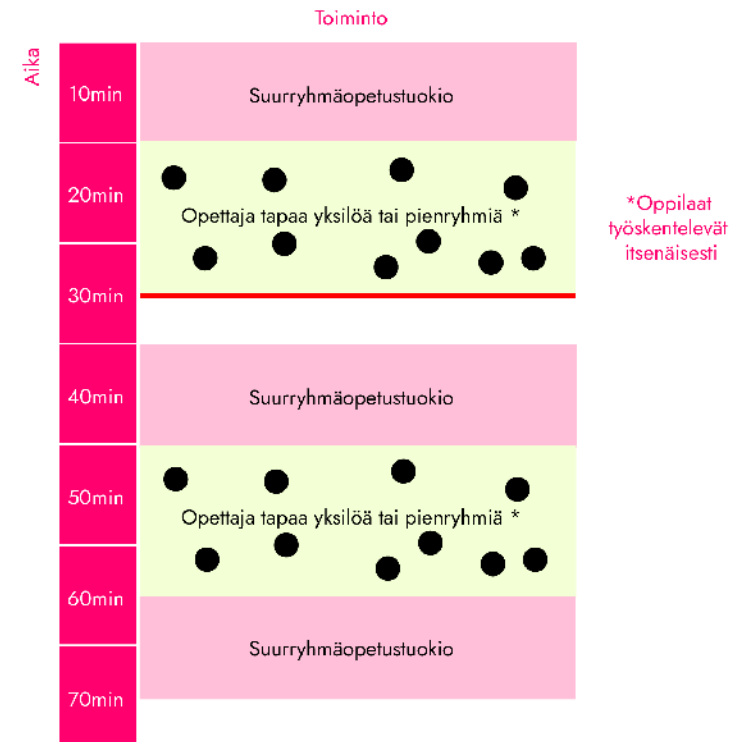
- Oppitunnin rakenne poikkeaa totutusta tuntirakenteesta.
- Opetustuokiot pidetään opetuspiirissä ja ne ovat niin lyhyitä, että jokainen oppija jaksaa keskittyä yhdessä opiskeltavaan asiaan.
- Lukemisen strategioita opetetaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti.
- Vahva mallintaminen tukee oppimista.
- Lukemisen eri puolia tuodaan esiin tasa-arvoisesti.
- Lukemiselle raivataan tilaa niin että koulussa luetaan päivittäin.
- Lukuläksyä tulee päivittäin kaikilla vuosiluokilla.
- Oppilaat saavat itse valita kirjan, paikan ja toiminnan. Valintaa opetetaan ja tarvittaessa rajataan.
- Oppitunnin rakenne ja oppilaiden itsenäinen työskentely vapauttavat opettajan pienryhmä- ja yksilötapaamisiin.
- Oppilailla on henkilökohtaiset lukemisen tavoitteet ja edistymistä seurataan.

Seuraavassa avataan lisää muutamia edellä mainituista seikoista.

OPPITUNNIN RAKENNE

Ateljee-toimintamallissa oppitunnin rakenne poikkeaa perinteisestä tuntirakenteesta. Oppitunnilla on sekä suuryhmäopetusta että oppijan itsenäistä työskentelyä, jonka aikana opettaja vapautuu tapaamaan pienryhmää tai yksilöä.

Seuraava kuvitus havainnollistaa tunnin rakennetta:

Kaaviossa **vaaleanpunainen palkki** tarkoittaa kaikille yhteistä ns. suurryhmäopetustuokiota, jonka ajaksi kokoonnutaan yhteiseen opetuspiiriin eli ateljeepiiriin. Opetustuokion pituus on noin kymmenen minuuttia, jotta jokainen jaksaa keskittyä opetukseen.

Mustat pallot kuvaavat tilannetta, jonka aikana oppilaat työskentelevät itsenäisesti sellaisten lukemisen ja kirjoittamisen tehtävien parissa, joista selviytyvät ilman aikuisen apua. Samanaikaisesti opettaja vapautuu tapaamaan yksittäisiä oppilaita ja tekemään esimerkiksi lukuhaastatteluja tai työskentelemään pienryhmän kanssa.

Tunti aloitetaan yhteisellä opetustuokiolla, aiheena voi olla vaikkapa uuden lukustrategian opettaminen. Keskimäinen suurryhmäopetustuokio saattaa jäädä pitämättä, jos käytettävissä on vain 45 minuutin mittainen oppitunti. Lyhyimmillään keskimmaisessä suurryhmäopetustuokiossa voidaan antaa vaikka vain ohjeet seuraavaa itsenäistä työskentelyä varten tai kerrata/syventää jo opittua.

Tunnin lopulla suurryhmäopetustuokiossa on mukava jakaa tunnilla opittua tai tehtyä. Lapsi voi esimerkiksi esitellä toisille lukemansa hyvän kirjan tai lukea kirjoittamansa tekstin.

Kaavioon on merkitty **punaisella viivalla** kohta, jonka jälkeen toimintamallin haltuunottovaiheessa voi oppituntia jatkaa ns. perinteiseen tapaan. Tällöin tunnin alku ”viivaan asti” toteutetaan edellä mainitusti esim. strategian opettamisella ja lukutuokiolla.

Ateljeetoiminnassa on mukana paljon valintaa. Kun toimintamalli on sekä opettajalle että ryhmälle jo niin tuttua, että suurryhmäopetustuokio sujuu keskittyneesti, jokainen oppilas kykenee itsenäiseen lukemiseen ja opettaja voi irtaantua työskentelemään yhden tai useamman lapsen kanssa, voi mukaan ottaa valintaa toimintaan liittyen. Opettaja rajaa valintaa vaikka kahteen toimintaan, esim. itsenäiseen lukemiseen ja luovaan kirjoittamiseen. Valittavien toimintojen tulee olla sellaisia, joista oppilas kykenee selviytymään itsenäisesti. Jokaisesta tunnista osa käytetään aina lukemiseen.

VALINTA

Valinta on asia, joka kuuluu vahvasti ateljeetoimintaan. Oppilas voi valita esimerkiksi lukemansa kirjat, työskentelypaikkansa ja ateljeen, jonka parissa työskentelee. Valinta on kuitenkin aina ensin mallinnettu/opetettu ja vaihtoehdot aikuisen rajaamia.

Kirjan valinta

Kirjan valintaa voi mallintaa seuraavasti kehyskertomuksen avulla:
”Opettaja kertoo lähtevänsä työpäivän jälkeen juoksulenkille metsään, mutta hän ei osaa valita itselleen sopivia jalkineita. Tähän hän pyytää apua oppilailta. Mukanaan opettaja on tuonut muutaman vaihtoehdon; yhden oikein ison kengän, yhden liian pienen ja pari oikean kokoista, mutta eri tarkoitukseen sopivaa kenkää. Vain yksi kengistä on sekä jalkaan sopiva että tilanteeseen sopiva. Jokainen kengistä sopisi kuitenkin jonkun jalkaan ja johonkin tilanteeseen.”

Kun sopiva kenkä on yhdessä valittu, jatkuu kehystarina seuraavasti:
”Opettaja kertoo, että lenkin jälkeen hän on niin väsynyt, ettei jaksakaan muuta kuin käpertyä sohvannurkkaan rentoutumaan hyvän kirjan äärelle. Koska oppilaat osasivat niin hienosti valita opelle sopivat jalkineet, he varmasti osaisivat auttaa myös sopivan kirjan valinnassa.”

Opettaja on tuonut mukanaan muutaman kirjavaihtoehdon; helpon lasten kuvakirjan, itselleen haastavan kirjan (esim. vaikeaa lakitekstiä) ja itselleen sopivan ja kiinnostavan kirjan. Oppilaiden kanssa jutellessa tullaan tulokseen, että lasten kirja voi olla opelle ”liian pieni”, aivan kuten liian pieni kenkäkin. Vaikka ope osaa lasten kirjaa lukea ja ymmärtää lukemansa, kaipa aikuinen kirjalta sisällöllisesti enemmän. Vaikka kirja ei ole opelle paras valinta, rentoutuisi pieni lapsi kirjan äärellä mielellään.

Lakikirjaa opettaja osaa lukea, mutta ei ymmärrä lukemaansa. Kirja on opelle "liian iso", kuten iso kenkäkin. Jollekin toiselle, vaikkapa lakimiehelle, kirja voisi olla juuri oikea valinta työtehtäviä silmällä pitäen. Kolmatta kirjavaihtoehtoa ope osaa lukea, hän ymmärtää lukemansa ja kirjan aihepiiri kiinnostaa häntä. Kirja on sekä sopivan kokoinen että tilanteeseen sopiva. Yhdessä tuumin tämä kirja valitaan opelle sohvanurkkalukemiseksi.

Lopuksi todetaan, että itselleen kannattaa valita kirja, joka on tarkoitukseen sopiva, joka kiinnostaa aihepiiriltään, jota osaa lukea ja jonka sisällön ymmärtää.

Vaikka kirjan valintaa on opetettu, kannattaa erityisesti pienempien lasten valintaa rajata. Luokan kirjastoon voi esimerkiksi nimetä kullekin oppilaalle hyllyn, josta juuri hän voi omat kirjansa valita. Opettaja on koonnut kyseiselle hyllylle oppilaalle sopivaa kirjallisuutta niin runsaasti, että oppilas löytää itselleen mieluista luettavaa.

TEHTÄVÄ VALITSE KIRJA,

- joka on tarkoitukseen sopiva
- joka kiinnostaa sinua
- jota osaat lukea
- jonka sisällön ymmärrän

Paikan valinta

Ateljee-toimintamallissa luotetaan oppilaan kykyyn ottaa vastuuta omasta työskentelystään ja oppimisestaan. Tämä näkyy esimerkiksi paikanvalinnassa, jota oppilaille mallinnetaan. Oppilaiden kanssa jutellaan siitä, millainen paikka on hyvä työskentelyyn, jonka aikana on tarkoitus rauhassa keskittyä omaan työhön. Opettaja voi kertoa, ettei hänen ainakaan kannattaisi mennä hyvän kaverin viereen työskentelemään, sillä itsensä tuntien hän ei kykenisi olemaan juttelematta kaverilleen. Paikan valintaa voidaan konkretisoida puhaltamalla saippuakuplia ja huomata, miten herkästi ne rikkoutuvat toisiinsa osuessa. Yhtä helposti rikkoutuu myös työrauha. Valitaan siis paikka, jossa on hyvä keskittyä itsenäiseen työskentelyyn, paikka jossa oma työrauhakupla pysyy ehjänä. Tarvittaessa opettaja ohjaa paikanvalintaa.

Ateljeen valinta

Kun toimintamalli alkaa olla oppilaille tuttu, itsenäinen työskentely sujuu ja opettaja voi irrottautua tekemään töitä yhden tai useamman oppilaan kanssa, on ryhmä valmis valitsemaan myös toimintonsa eli ateljeen. Yhtenä valintana on aina itsenäisen lukemisen ateljee, toisena/toisina valintoina voi olla mikä tahansa muista ateljeista opettajan ohjeistuksen mukaisesti. Oleellista on se, että oppilas kykenee työskentelemään itsenäisesti valitsemansa ateljeen parissa.

LUKUHAASTATTELUT JA HENKILÖKOHTAISET TAVOITTEET

Kun itsenäinen lukeminen oppilailla sujuu sovittujen sääntöjen mukaisesti kymmenisen minuuttia ja jokaisesta talon taidosta on mallinnettu yksi tavoite, on opettajan aika ruveta aktiiviseksi aloittaen lukuhaastattelut (*liite 4*). Lukuhaastattelussa opettaja tapaa yhtä oppilasta kerrallaan ja pysähtyy käymään kirjallista keskustelua hänen kanssaan. Lukuhaastattelu on intiimi hetki, jonka aikana opettaja keskittyy oppilaaseen lukijana antaen tälle aikaa ja positiivista, rakentavaa palautetta lukumisen taidoista.

Lukuhaastattelu voi edetä esimerkiksi seuraavan mallin mukaisesti:

Lukuhaastatteluun voit poimia kysymyksiä, jotka kartoittavat oppilaan osaamista lukemisen eri osa-alueilta. Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse kysyä.

Lukuhaastattelussa nousevat tärkeimmät asiat kirjataan muistiin esimerkiksi valmiiseen lomakepohjaan (*liite 5*).

KOTILÄKSY

Ateljee-toimintamallissa oppilas saa lukuläksyä päivittäin. Lukuläksynä käytetään lapsen itselleen valitsemaa autenttista kirjallisuutta. Samaa kirjaa luetaan sekä koulussa että kotona, ja kirja matkaa oppilaan mukana koululaukussa. Kirjan välissä on läksypohja (*liite 6*), jota päivitetään jokaisen lukukerran jälkeen. Huoltaja kuittaa läksyn luetuksi.

The image shows two forms. The first is a 'LUKUPÄIVÄKIRJA' (Reading Diary) with columns for 'Nimi' (Name), 'Valittu kirja' (Selected book), 'Lukukerta' (Reading session), 'Lukukerta' (Reading session), and 'Huoltajan kuittaus' (Parent's acknowledgment). The second is a 'TAVOITTEEN SUJUVUUTTA' (Goal Achievement) form with a yellow background, containing the text: 'Valitsin itselleni sopivan kirjan', 'Luen tositteitä (10-20 riviä) kolme kertaa', 'Luen eläytyen', and 'Pysähdyn pisteisiin'. It also features an illustration of books.

Kotiläksyyn voi liittää mukaan lukuhaastattelussa sovitun henkilökohtaisen tavoitteen harjoittelun. Tällöin läksypohjana voi käyttää esimerkiksi yllä olevaa "kirjanmerkkiä".

5

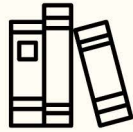
STRATEGIOIDEN OPETTAMINEN

...

Ateljee-toimintatapaan kuuluu itsenäisen työskentelyn mallintaminen, jonka avulla erilaiset lukemisen strategiat havainnollistetaan oppilaille selkeästi. Jokaista lukemisen tavoitetta eli TALON taitoa (*Tavoitteen sujuvuutta, Avarran sanavarastoa, Luen ymmärtäen, Olen tarkka ja luen oikein* sekä *Näin opin*) harjoitellaan useampien strategioiden avulla. Yksittäistä strategiaa harjoitellaan riittävän pitkään ja strategiaan palataan aina tarpeen tullen.

Seuraavalla sivulla olevaan TALON taidot -taulukko on kerätty jokaisen lukemisen tavoitteen alle strategioita, joiden avulla taitoa harjoitellaan. Taulukko on tarkoitettu opettajan tueksi. Kaikkia strategioita ei ole tarkoitus käydä vuoden tai kuudenkaan vuoden aikana läpi. Opettaja valitsee strategioita käyttöön ryhmänsä ikä- ja taitotason mukaan.

Ateljee-toimintamallin mukaisesti jo pidempään opiskelleet oppilaat ovat hyvin tietoisia omista lukemisen taidoistaan ja haasteistaan ja pystyvät itsenäisesti taulukon avulla valitsemaan sekä lukemisen tavoitteen että strategian, jonka avulla tavoitetta harjoittelevat. Lukuhaastatteluissa he esittelevät ja perustelevat opettajalle valitsemaansa talon taitoa ja strategiaa.

TALON TAIDOT

TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

Luen valtavasti

Luen minulle sopivan
tasoisia kirjoja

Luen tekstipätkän
monta kertaa

Huomaan välimerkit,
jotta osaan pysähtyä
oikeisiin kohtiin

Luen eläytyen ja
ilmeikkäästi

AVARRAN SANAVARASTOANI

Luen valtavasti

Huomaan
mielenkiintoiset sanat
ja käytän niitä
puheessani ja
kirjoittaessani

Käytän kuvia, taulukoita
ja diagrammeja
apunani

Käytän apuna aiempaa
tietoani ennustaessani
sanan merkitystä ja
tarkistan tekstistä

Kysyn mitä sana
tarkoittaa

Katson sanakirjasta tai
 netistä

LUEN YMMÄRTÄEN

Pysähdyn ja kerron mitä luin

Peruutan ja luen uudestaan

Kerron tarinan omin sanoin

Ennustan ja tarkistan tekstistä

Piirrän kuvan tai mielikuvan

Kuuntelen sisäistä puhettani –
ajatuksiani

Teen kysymyksiä, kun luen tarinaa

Hyödynnän tekstin ominaisuuksia
(otsikot, lihavoinnit, kuvat, taulukot)

Teen tiivistelmän

Mietin mikä on kirjailijan tarkoitus

Mietin mitä tiedän aiheesta
ennestään

Huomaan kirjalliset elementit (laji,
juoni, henkilöt, tapahtumapaikka,
ongelma/ratkaisu, teema)

Teen tulkintoja

Huomaan ja osaan selittää
syy-seuraus -suhteita

Vertailen tekstin sisällällä ja eri tekstejä
keskenään

Käytän oleellista tietoa ja sitä tukevia
tietoja päätelläkseni mikä on tärkeää

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

Osaan kirjaimet ja niiden
äänteet

Yhdistän äänteitä tavuiksi

Luen tavuja

Luen pitkät sanat tavuittain

Sopiiko sanan kirjaimet
lukemaani sanaan? Onko
järkeä?

Käytän kuvia apunani
Sopiiko sanat ja kuvat
yhteen?

Huomaan sanan alku- ja
loppuäänteet

Hyppään sanan yli ja
palaan takaisin

NÄIN OPIN

Ponnistelen

Kuuntelen tarkasti

Katson tarkasti

Vertailen

Luokittelen

Etenen järjestyksessä

Ateljee

Iloa lukemiseen

Jokainen uusi strategia otetaan käyttöön mallintamisen kautta. Strategioiden mallintaminen etenee seuraavasti:

1. Määrittele opetettava asia
2. Luo asialle merkitys
3. Kerro onnistumisen salaisuus
4. Näytä miltä toiminta näyttää
5. Kannusta oppilaita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

Seuraavassa malli siitä, miten TALON taitoa eli lukemisen tavoitetta "Tavoittelen sujuvuutta" voidaan opettaa luokalle strategian **"Luen tekstipätkän monta kertaa"** avulla.

1. Määrittele opetettava asia

Tänään aiheenamme on yksi TALON taidoista, tavoittelen sujuvuutta. Esittelen yhden keinon, jonka avulla voit kehittää lususujuvuuttasi. Keino on nimeltään "Luen tekstipätkän monta kertaa", käytän keinosta nimeä toistolukeminen. Toistolukeminen tarkoittaa sitä, että sama tavu-, sana- tai tekstipätkä luetaan useamman kerran.

2. Luo asialle merkitys

Tätä strategiaa käytetään, koska on tutkittu, että ääneenlukemisen ohella toistolukeminen kehittää lususujuvuutta parhaiten. Toistolukemisen aikana pyritään jokaisella lukukerralla lisäämään lukunopeutta. Jos luet aina samalla

vauhdilla, nopeutesi ei kehity. Toistolukemisen harjoitus on ikäänkuin vauhti-harjoittelu, jolla nopeutesi kasvaa.

3. Kerro onnistumisen salaisuus

Saat parhaan mahdollisen treenin, kun luet saman pätkän kolmesti ääneen ja yrität jokaisella lukukerralla hieman lisätä lukunopeuttasi. Ole kuitenkin tarkkana ja lue oikein.

4. Näytä, miltä toiminta näyttää

Näytä malli kirjan avulla.

5. Kannusta oppilaita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

Ennen itsenäistä harjoittelua, strategiaa voi harjoitella yhteisesti ateljeepiirissä. Pohditaan ensin, mikä olisi sopivan mittainen tekstipätkä toistolukemisen harjoitukseen, jonka jälkeen yhdessä ääneen lukien, opettajan tahdittamana, tehdään toistolukemisen harjoitus. Tämän jälkeen itsenäisen lukemisen ateljeessa jokainen kokeilee toistolukemista oman kirjansa äärellä.

Liitteenä (*liite 7*) tehtäväpohja liittyen kakkosluokkalaisten toistolukemisen harjoitteluun. Kun toistolukemisen strategia oli mallinnettu, strategiaa harjoiteltiin ennen omaan kirjaan tarttumista tehtäväpohjalla, jossa oli sekä tavu-, sana-, että virketason toistolukemista. Tehtävässä on käytetty Sanna Manderin kirjan Avain hukassa -runoa (Mander, Sanna. Avain hukassa. S&S 2017)

Isompien oppilaiden kanssa voi aloittaa itsenäisen lukemisen hetken siten, että oppilaat lukevat kirjastaan tekstiä minuutin ajan kolme kertaa. Opettaja kellottaa ajan.

AVARRAN SANAVARASTOANI

Seuraavassa malli siitä, miten TALON taitoa eli lukemisen tavoitetta "Avarran sanavarasto" voidaan opettaa luokalle strategian **"Huomaan mielenkiintoiset ja vieraat sanat"** avulla.

1. Määrittele opetettava asia

Tämän tunnin aiheena meillä on TALON taito Avarran sanavarastoa. Laajentaaksemme sanavarastoamme esittelen teille tänään hyvän strategian laajentaa sanavarastoanne. Sen strategian nimi on "Huomaan mielenkiintoiset ja vieraat sanat".

2. Luo asialle merkitys

Oppilaat, jotka kiinnittävät huomion mielenkiintoiisiin ja vieraisiin sanoihin, oppivat paremmin muistamaan ne ja näin he laajentavat sanavarastoaan, mikä taas auttaa luetun ymmärtämisessä. Laaja sanavarasto auttaa teitä käyttämään mielenkiintoisia sanoja tarinoissanne.

Kun luet kirjaasi, ole kuin salapoliisi, joka huomaa mielenkiintoiset ja vieraat sanat.

4. Näytä miltä toiminta näyttää

Tuo luokan seinälle pohja, johon mielenkiintoiset ja vieraat sanat voi kirjoittaa. Se voi olla iso ruudukko, sana-arkku tms.

Kun luet oppilaillesi kirjaa, niin pysähdy välillä ja kerro oppilaillesi tekstin sanasta, joka oli sinusta ihana tai outo. Kirjoita tämä sana luokan sana-keruupohjaan. Voit sanoa esimerkiksi "Minusta on ihanaa huomata millaisia sanoja tämä kirjailija käyttää tässä kirjassa. Tämä on yksi parhaista tavoista avartaa sanavarastoani. Luen teille nyt seuraavan sivun kahteen kertaan. Valitse kuulemastasi sana tai kaksi, jotka ovat sinusta mielenkiintoisia tai vieraita."

5. Kannusta oppilaita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

Kun luet omaa kirjaasi itsenäisen lukemisen aikana, voit kirjoittaa löytämäsi sanan Post it -lapulle ja tuoda sen sitten piiriin.

Kun oppilas huomaa itselleen vieraat sanat, hänelle voi mallintaa strategian "Luen ympäröivän tekstin selvittääkseni sanan merkityksen" tai "Käytän kuvia, diagrammeja ja taulukoita apunani". Kun opettaja on mallintanut strategian käyttöä, oppilas harjoittelee sitä ensin yhdessä opettajan kanssa ja sitten itsenäisesti.

Kun opettaja on mallintanut strategian käyttöä, oppilas harjoittelee sitä ensin yhdessä opettajan kanssa ja sitten itsenäisesti.

LUEN YMMÄRTÄEN

Seuraavassa malli siitä, miten TALON taitoa eli lukemisen tavoitetta ”Luen ymmärtäen” voidaan opettaa luokalle strategian **”Pysähdyn ja kerron mitä luin”** avulla (*liite 8*).

1. Määrittele opetettava asia

Tänään aiheenamme on yksi TALON taidoista, Luen ymmärtäen. Nyt esittelen yhden keinoon, jolla voit varmistaa, että olet ymmärtänyt lukemasi. Keino eli strategia on Pysähdyn ja kerron mitä luin. Pysähdyn ja kerron mitä luin on strategia, joka opettaa sinut pysähtymään aika ajoin lukemasi äärelle ja kertomaan lukemastasi ja näin valvomaan ymmärtämistäsi.

2. Lue asialle merkitys

On tärkeää valvoa luetun ymmärtämistä, koska usein varsinkin aloittelevat lukijat ovat niin keskittyneitä tekniseen lukemiseen, että tekstin sisältö jää varjoon. Myös taitava lukija saattaa ajautua lukiessaan muihin aatoksiin, jos ei aktiivisesti tee työtä sen eteen, että keskittyminen ja ymmärrys pysyvät mukana lukuhetkessä.

3. Kerro onnistumisen salaisuus

Onnistut, kun ymmärrät että kirjailija haluaa kertoa sinulle tarinan tai antaa sinulle tietoa jostain asiasta. Lukiessa tulee ajatella lukemaansa. Jotta tämä on mahdollista hyvä lukija pysähtyy välillä kertoakseen itselleen, mitä on lukenut. Kysymyssanoihin (kuka, mitä, missä, milloin) vastaaminen on hyvä tapa käydä luettua läpi.

4. Näytä miltä toiminta näyttää

Nyt näytän mallin siitä, miten strategiaa käytetään... Opettaja lukee oppilaille kirjaa hetken aikaa ja pysähtyy. Hän kertoo, että nyt on hyvä aika tarkistaa, onko ymmärtänyt lukemansa. Hän kertoo kysymysten kuka ja mitä avulla kirjan tapahtumista, jonka jälkeen jatkaa lukemista eteenpäin. Sama

toistuu vielä kerran pari. Tämän jälkeen opettaja lukee kirjaa eteenpäin ja ohjaa oppilaita pohtimaan kuulemaansa. Opettaja pysähtyy ja kysyy oppilailta, kerro mitä luin.

5. Kannusta oppijoita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

Lukiessaan oppilaat voivat merkitä post-it-lapuilla kohdat, joissa ovat pysähtyneet varmistamaan ymmärryksensä.

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

”Olen tarkka ja luen oikein” tavoitteen strategioita tarvitaan teknisen lukutaidon oppimiseen. Ensimmäisenä strategiana on **”Osaan kirjaimet ja niiden äänteet”**. Kun oppilaiden tekninen lukutaito on tarkkaa ja täsmällistä, tämän tavoitteen strategioita tarvitaan harvemmin.

1. Määrittele opetettava asia

Tänään esittelen teille strategian ”Luen pitkät sanat tavuittain”. Tämä strategia auttaa teitä TALON taidossa Olen tarkka ja luen oikein. Kun luette tekstiä on tärkeää kiinnittää huomiota pieniin asioihin esimerkiksi kirjainten järjestykseen tai onko jotain kirjainta yksi vai kaksi peräkkäin. Myös pitkien sanojen loput ovat usein hankalia.

2. Luo asialle merkitys

Joskus käy niin, että luen jonkun sanan väärin ja näin ymmärrän kokoa asian väärin. Onko sinulle joskus käynyt näin? Kun luet pitkiä sanoja, hyvä strategia on lukea ne tavuittain huolella loppuun saakka, näin voit olla varma, että luit sanan oikein ja ymmärrät lukemasi tekstin.

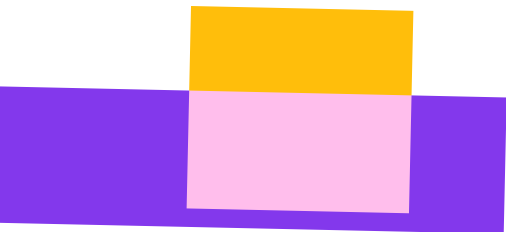
3. Kerro onnistumisen salaisuus

Tähänkin strategiaan liittyy salaisuus, joka auttaa sinua lukemaan oikein. Kun huomaat, että tekstissä eteen tulee pitkä sana, hengitä ja lue se tarkasti tavuittain loppuun saakka. Näin sinun ei tarvitse lukea sanaa uudestaan, kun huomaat, että tekstissä ei olekaan nyt järkeä.

4. Näytä miltä toiminta näyttää

Valitse luettavaksi sellainen teksti, jossa on pitkiä sanoja. Valitse, jos mahdollista virke, jonka merkitys muuttuu, kun luet pitkän tai vaikean sanan väärin. Laita teksti oppilaiden nähtäväksi. Mallinna kuinka luet tekstiä ja kun tulet pitkän sanan kohdalle pysähdyt, hengität, sano hiljaa ääneen "luen tavuittain, ja lue sana tavuittain. Pikku hiljaa pysähtyminen, hengittäminen muuttuvat automaattisiksi. Mallinna muutaman kerran.

5. Kannusta oppilaita kokeilemaan strategian käyttöä itsenäisen lukemisen aikana

6

MUUT ATELJEET

...

ITSENÄINEN LUKEMINEN

Lukemaan oppii lukemalla. Stephen Harvey on sanonut, että paras interventio on kirja, jonka oppilas haluaa ja osaa lukea.

Itsenäinen lukemisen ateljee otetaan ensimmäisenä käyttöön, koska sen avulla muiden ateljeiden mallintaminen sujuu helposti. Lukeminen, yksin tai parin kanssa, sisältyy jokaiseen ateljeetuntiin. Kun oppilaat lukevat joka päivä alkuopetuksesta tai varhaiskasvatuksesta saakka, heistä kasvaa lukijoita, he oppivat lukemisen kuuluvan jokaiseen päivään.

Jotta oppilaista kasvaa lukijoita, he tarvitsevat ajan lisäksi opettajan tukea ja kannustusta ja strategioita, joiden avulla he ymmärtävät lukemastaan enemmän. Tämän takia itsenäisen lukemisen aikana opettaja käy lyhyitä keskusteluja kahden oppilaiden kanssa. Opettajan kiinnostus oppilaan valitsemaan kirjaan, hänen ajatuksiinsa ja tapaansa ajatella kannustavat oppilasta jatkamaan. Opettaja antaa aina jonkin konkreettisen positiivisen palautteen. Lyhyet keskustelut vastuuttavat myös oppilasta. Jos oppilas vaihtaa koko ajan kirjaa tai ei osaa kertoa lukemastaan, se tulee esiin yhteisessä keskusteluhetkessä. Tällaisessa tilanteessa opettaja voi kertoa havainnoistaan oppilalle.

YHDESSÄ LUKEMINEN

Lukuhetki kuuluu jokaiseen ateljeetuntiin. Kun itsenäisen lukemisen ateljee sujuu hyvin, voidaan ottaa yhdessä lukemisen eli parilukemisen ateljee käyttöön samoin periaattein kuin Itsenäinen lukeminen (10 askelta itsenäiseen työskentelyyn).

Ennen yhdessä lukemisen sääntötaulun (*liite 9*) laadintaa on hyvä mallintaa seuraavat asiat:

- **Parin valinta**
 - ne oppilaat viittaavat, jotka haluavat lukea yhdessä ja opettaja muodostaa parit
 - opettaja muodostaa parit sen mukaan, mitä TALON taitoa hän toivoo oppilaiden harjoittelevan
- **Paikan valinta**, jotta vierekkäin istuminen onnistuu (KKPP - kynänpää kyynänpäässä, polvi polvessa)
- **Kirjan valinta**
 - opettajan valinnan mukaan yhdessä lukemisessa käytettävät kirjat voivat olla kirjoja, joita luetaan vain parin kanssa.
 - toinen vaihtoehto on se, että pari arpoo kumman kirjaa luetaan
- **Äänenkäyttö**
 - hiljaisen, pehmeän äänenkäytön mallintaminen ja harjoittelu
- **Palautteen antaminen**
 - oppilaat opetetaan keskeyttämään parin lukeminen virheen sattuessa ystävällisesti esimerkiksi sanomalla "stop, tarkista" ja antamaan toisilleen kannustavaa palautetta "hyvä", "hienosti menee" "jatka samaan malliin"
 - Kuinka pari kertoo omin sanoin kuulemastaan (tavoitteena Luen ymmärtäen)
 - Toinen oppilas lukee pätkän ja toinen kertoo omin sanoin kuulemastaan (Kuka? Mitä teki?)

Yhdessä lukemisen tuokioita varten laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa yhdessä lukemisen sääntötaulu. Ensin luodaan toiminnalle merkitys

pohtimalla yhdessä oppilaiden kanssa, miksi yhdessä lukemista kannattaa harjoitella. Tämän jälkeen mietitään sitä, miltä yhdessä lukeminen näyttää ja kuulostaa, mitä lukijat tekevät ja miten he käyttäytyvät lukutuokion aikana. Opettaja kirjaa fläppitaululle yhdessä sovitut asiat. Ensin mallinnetaan yhdessä lukemista sovittujen sääntöjen mukaisesti, sitten epätoivottavasti. Sen jälkeen siirrytään harjoittelemaan. Harjoittelutuokion jälkeen arvioidaan onnistumista keskustellen tai vaikka peukkuarvioinnin avulla. Sääntötaulun on hyvä olla lähellä ateljeepiiriä, ja siihen on hyvä palata usein, jotta yhteiset parin kanssa lukemisen hetket (yhdessä lukeminen) hetket sujuvat ryhmässä toivotusti.

Yhdessä lukeminen voi tukea TALON taitoa Olen tarkka ja luen oikein. Oppilaspari voi lukea vuorotellen tavu- tai sanalistaa tai tekstiä. Jos tavoitteena on Tavoittelen sujuvuutta oppilaat lukevat tekstipätkän siten, että sujuvampi lukija lukee pätkän ensin ja hitaampi oppilas sen jälkeen. Kun tavoitteena on Luen ymmärtäen, parin toinen osapuoli lukee pienen pätkän kirjastaan ja parin toinen osapuoli kuuntelee ja sen jälkeen kertoo omin sanoin kuulemastaan käyttäen apusanoja "kuka" "mitä teki".

Aluksi koko luokka harjoittelee pareittain yhdessä lukemista. Jatkossa oppilaat saavat valita lukevatko he yksin vai parin kanssa. Jos osa oppilaista lukee yksin, yhdessä lukevien pariin määrää kannattaa rajoittaa, jotta äänen taso luokassa ei nouse liian kovaksi.

Yhdessä lukemisen yksi tutkittu muoto on Vertaisohjaus PALS -toimintamalli (*Peer Assisted Learning Strategy, Fuchs & Fuchs*). Tutkimus osoittaa, että vertaisohjaus voi edistää teknistä lukutaitoa ja luetun ymmärtämistä ensimmäisellä luokalla (*Fuchs ja Fuchs, 2005*). Oppilaat, jotka ovat osallistuneet 1. luokan aikana vertaisohjaukseen, edistyivät enemmän kuin perinteiseen koko luokan opetukseen osallistuneet.

KUUNTELEMINEN

Kuunteleminen on tärkeä taito, jota tulee harjoittaa ja kehittää. Hyvä kuuntelija luo avoimen ja turvallisen keskusteluilmapiirin, joka edistää tehokasta vuorovaikutusta. Kuunteleminen on välttämätöntä oppimisessa. Kuuntelu auttaa meitä hankkimaan tietoa ja kehittymään. Kuunteleminen on konkreettinen tapa osoittaa kunnioitusta ja arvostusta toista henkilöä kohtaan. Se luo tunnetta siitä, että henkilön mielipide ja näkemys ovat tärkeitä.

Ateljee-toimintamallissa kuunteleminen on yksi kuudesta ateljeesta.

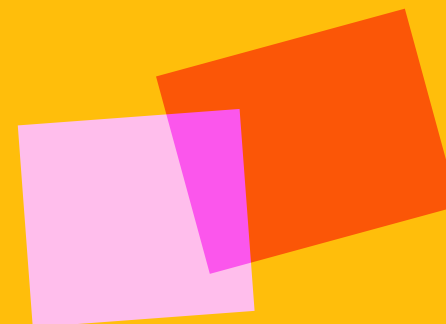
Ateljeessa kuuntelemisella tarkoitetaan

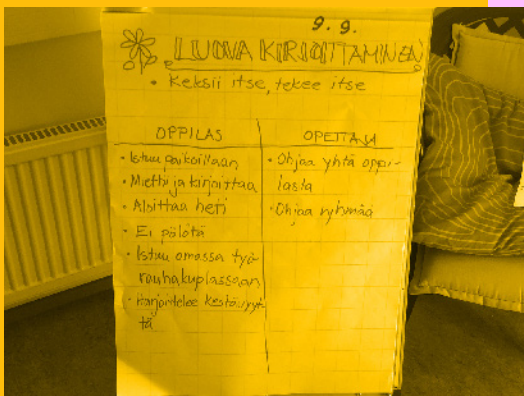
- opetustuokion kuuntelua ateljeepiirissä
- ääneen luettavan kirjan kuuntelua
- äänikirjan kuuntelua itsenäisen lukemisen aikana

Kuuntelemisen tuokioita varten laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa kuuntelemisen sääntötaulu (*liite 10*). Ensin luodaan toiminnalle merkitys

pohtimalla yhdessä oppilaiden kanssa, miksi kuuntelemista tulee harjoitella ja miksi kuunteleminen on tärkeä taito. Tämän jälkeen mietitään sitä, miltä kuunteleminen näyttää ja kuulostaa, mitä kuulija tekee ja miten hän käyttäytyy kuuntelemisen aikana. Lopuksi pohditaan yhteisesti puhujan roolia ja toimintaa. Opettaja kirjaa fläppitaululle yhdessä sovitut asiat, jonka jälkeen siirrytään harjoittelemaan kuuntelemista. Ensin mallinnetaan kuuntelemista sovittujen sääntöjen mukaisesti, sitten epätoivottavasti. Sitten harjoitellaan yhdessä, vaikkapa aikuisen lukemaa kirjaa kuunnellen. Arvioidaan onnistumista keskustellen tai vaikka peukkuarviointin avulla. Kuuntelemisen sääntötaulun on hyvä olla lähellä ateljeepiiriä, ja siihen on hyvä palata usein, jotta yhteiset kuuntelemisen hetket sujuvat ryhmässä toivotusti.

Jos ryhmässä hyödynnetään äänikirjoja, tulee tämä mallintaa oppilaille erikseen, jotta kuuntelun hetkellä he pärjäävät itsenäisesti. Heidän kanssaan tulee sopia, mitä laitetta kuunteluun käytetään, mistä laite ja kuulokkeet löytyvät, miten laite toimii ja mitä laitteelle tehdään kuuntelemisen jälkeen. Myös nämä yhdessä sovitut käytänteet on hyvä kirjata oppilaiden näkyville.

LUOVA KIRJOITTAMINEN

Luovan kirjoittamisen harjoittelu on tärkeää monipuolisten taitojen kehittämiseksi ja oppilaiden kokonaisvaltaisen kehittymisen tueksi. Luova kirjoittaminen auttaa oppilaita kehittämään kielellisiä taitojaan, kuten sanavarastoa, kieliopillisia rakenteita ja oikeinkirjoitusta. Kirjoittaminen antaa oppilaille välineen ilmaista itseään ja ajatuksiaan luovasti. Se auttaa heitä kehittämään kykyänsä kertoa tarinoita ja ilmaista mielipiteitään. Luovan kirjoittamisen harjoittelu opettaa oppilaille kriittistä ajattelua. He oppivat arvioimaan omia ja muiden tekstejä sekä tunnistamaan, miten tarinat rakennetaan ja miten kieltä voidaan käyttää vaikuttavasti. Kirjoittaminen voi auttaa oppilaita ymmärtämään itseään paremmin ja prosessoimaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan. Luova kirjoittaminen rohkaisee oppilaita käyttämään mielikuvitustaan ja keksimään uusia ideoita. Harjoittelu antaa oppilaille mahdollisuuden kehittyä kirjoittajina ja parantaa heidän itseluottamustaan omiin kirjoitustaitoihinsa.

Ateljee-toimintamallissa luova kirjoittaminen on yksi kuudesta ateljeesta. Luovan kirjoittamisen tuokioita varten laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa luovan kirjoittamisen sääntötaulu (*liite 11*). Ensin luodaan toiminnalle merkitys pohtimalla yhdessä oppilaiden kanssa, miksi luovaa kirjoittamista

tulee harjoitella ja miksi luova kirjoittaminen on tärkeä taito. Tämän jälkeen mietitään sitä, miltä luova kirjoittaminen näyttää ja kuulostaa, mitä kirjoittaja tekee ja miten hän käyttäytyy kirjoittamisen aikana. Lopuksi pohditaan, mikä on opettajan rooli kirjoittamisen aikana. Opettaja kirjaa fläppitaululle yhdessä sovitut asiat, jonka jälkeen siirrytään harjoittelemaan luovaa kirjoittamista. Ensin mallinnetaan toimintaa sovittujen sääntöjen mukaisesti, sitten epätoivottavasti. Aluksi harjoitellaan kirjoittamista lyhyiden ja helppojen tehtävien avulla, jonka jälkeen arvioidaan yhdessä sovittujen sääntöjen mukaan toimimista.

ESIMERKKIHARJOITUS LUOVA KIRJOITTAMINEN

Seuraavassa muutama kirjallisuuspohjainen luovan kirjoittamisen harjoitusesimerkki:

Kirja | **Anders Sparring & Per Gustavsson: Vorosen perhe ja kultatimantti** (suom. Raija Rintamäki)

Luokassa luetaan ääneen kirjaa Vorosen perheestä. Kirjasta ammennetaan ideoita luovan kirjoittamisen harjoituksiin. Harjoitukset on laatinut Kia Raevaara.

1. Vorosen perheen jäsenet ovat kovia narraamaan (*esim. s. 9 ja 12 - 13*). Oppilaiden kanssa voi tehdä luovan kirjoittamisen ja draaman harjoituksen, jossa he kirjoittavat viikoon kolme virkettä *esim. siitä, mitä tekivät syyslomalla*. Yksi virkkeistä on valetta. Tämän jälkeen he saavat parin kanssa arvuutella toisiltaan, mikä virkkeistä olisi valetta. Opettaja voi mallittaa, millaisilla kysymyksillä pari voisi mahdollisesti keksiä

toisen valevirkkeen. *(Tämä on siis hieman samantyylinen tehtävä kuin Kuutamolla-ohjelma oli telkkarissa).*

2. Sivulla 17 on kuva Vorosen perheen lukemasta lehdestä. Lehdessä on sekä uutinen että mainos. Mainos jatkuu sivulla 18.

Oppilaat voivat joko

A: Tehdä oman uutisen *(käydään myös läpi uutisen rakenne)* ja kuvittaa sen

B: Opiskella, mikä on mainos *(mainoksen tarkoitus, hyvä mainosteksti, kuva)* ja tehdä oman mainoksen. Tähän voi yhdistää myös liikkuvan kuvan harjoitusta, eli katsoa netistä jokin mainos ja miettiä sen vaikuttamisen keinoja. Oppilaat voivat tehdä myös oman mainosjulisteen, joka voi mainostaa jotain tiettyä tuotetta esim. supersorkkarautaa, huipputiirikkaa, näkymättömyysviittaa tms.

3. Sivulla 20 on Vorosen perheen äidin ja isän kirjoittama luettelo tavaroista, joita he tarvitsevat mukaansa lähtiessään timanttikeikalle. Oppilaille luetaan malliksi ko. luettelo, jonka jälkeen he saavat kirjoittaa oman luettelonsa.

Kirja | **Astrid Lindgren: Punasilmäinen lohikäärme** (suom. Irmeli Järnefelt)

1. Luokassa luetaan ääneen kirja Punasilmäinen lohikäärme *(sopii hyvin myös elämyksellisen lukemisen kirjaksi)*. Kirjan innoittamana voi tehdä esimerkiksi seuraavanlaisia kirjoitusharjoituksia:
2. Kirjan mukaan koskaan ei saatu selville, miten lohikäärme oli joutunut sikoläävään. Oppilaat saavat keksiä ja kirjoittaa selityksen
3. Kirjan lopussa lohikäärme lentää tiehensä, mutta minne! Oppilaat saavat

keksiä ja kirjoittaa tarinalle jatkon.

4. Mitä lohikäärme pakkaa mukaan reppuunsa ennen pois lähtöään sikoläävästä? Oppilaat saavat kirjoittaa lohikäärmeen pakkauslistan.
5. Kirjassa kerrotaan lohikäärmeen pitämistä herkuista, oppilaat voisivat kirjoittaa myös itse keksimänsä lohikäärmeen herku- tai kauppalistan.
6. Kirjassa kuvataan paljon erilaisia tunteita. Oppilaat valitsevat tunteista yhden ja kirjoittavat milloin ja miksi ovat itse tunteneet samoin.
7. Oppilaat kirjoittavat kirjeen valitsemalleen kirjan henkilölle. He voivat kirjeessään mm. antaa neuvoja lohikäärmeelle, lohduttaa minä-kertojaa tai tsemrata emakkoa.

ESIMERKKIHARJOITUS

OIKEINKIRJOITUS JA KIELITAITO

Kirja | **Anders Sparring & Per Gustavsson: Vorosen perhe ja kultatimantti** (suom. Raija Rintamäki)

Luokassa luetaan ääneen kirjaa Vorosen perheestä. Kirjasta ammennetaan ideoita oikeinkirjoituksen ja kielitiedon harjoituksiin. Harjoitukset on laatinut Kia Raevaara.

1. Mikäli luokalla on aiheena esim. adjektiivit, voi opettaja heijastaa taululle sivun ja pyytää oppilaita alleviivaan siitä kaikki adjektiivit tai alleviivata ne ensin itse valmiiksi ja pyytää opettajia pohtimaan, mikä yhdistää alleviivattuja sanoja (*kertovat, millainen jokin on --> ovat adjektiiveja.*) Oppilaat voivat sen jälkeen omia kirjoja lukiessaan poimia niistä viisi adjektiivia/ substantiivia/ verbiä ja kirjoittaa ne vihkoonsa.
2. Jos aiheena ovat vuorosanat, voi opettaja ensin lukea kirjaa ääneen ja poimia sieltä sitten pari vuorosanaa ja kirjoittaa ne taululle. Sitä kautta voidaan opetella vuorosanojen kirjoittamista. Opettaja voi sen jälkeen heijastaa jonkin kirjan kuvista taululle (*ennen kuin oppilaat tietävät, mitä kuvassa tapahtuu*) ja pyytää oppilaita ensin yhdessä ääneen miettiä, mitä kuvan henkilöt voisivat sanoa. Opettaja kirjoittaa vuorosanat malliksi taululle, jonka jälkeen oppilaat keksivät samasta tai toisesta kuvasta parin kanssa vuorosanoja ja kirjoittavat ne vihkoihin.
3. Yhdyssanojen ja/tai erisnimien harjoittelu käy yhtälailla. Etsitään sivulta kaikki yhdyssanat ensin yhdessä luokan kanssa, sitten itsenäisesti omaan vihkoon ja kotiläksynä vaikka viisi kpl omasta lukukirjasta.

OIKEINKIRJOITUS JA KIELITIETO

Oikeinkirjoitusta ja kielitiedettä opiskellaan, jotta oppilaat voivat kehittää kielitaitoaan, kommunikaatiotaitojaan ja kirjoittamistaitojaan, mikä on olennaista heidän akateemiselle ja henkilökohtaiselle kehitykselleen. Oikeinkirjoituksen ja kielitiedon opiskelu auttaa oppilaita kehittämään perustaitoja kielellisessä ilmaisussa. Näitä taitoja tarvitaan viestinnässä, kirjoittamisessa ja lukemisessa. Oikeinkirjoituksen sääntöjen ja kieliopin ymmärtäminen auttaa oppilaita ilmaisemaan itseään selkeästi ja tehokkaasti kirjoittaessaan ja puhuessaan. Oikeinkirjoituksen ja kielitieteen opiskelu edistää myös lukutaitoa. Kun oppilaat ymmärtävät kielen rakenteita ja sääntöjä, he voivat paremmin ymmärtää lukemansa tekstin ja analysoida sitä. Kielitieto auttaa oppilaita ymmärtämään kielen monimutkaisia rakenteita ja käyttöä eri tilanteissa. Tämä voi auttaa heitä kehittämään syvällisempää kielitajua ja kommunikointitaitoja. Oikeinkirjoituksen opiskelu auttaa oppilaita kehittämään kirjoittamistaitojaan. Kun oppilaat hallitsevat oikeinkirjoituksen säännöt, he voivat kirjoittaa selkeämmin ja vakuuttavammin erilaisissa tekstilajeissa.

Ateljee-toimintamallissa oikeinkirjoitus ja kielitieto on yksi kuudesta ateljeesta. Oikeinkirjoituksen ja kielitiedon ateljeeta varten laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa sääntötaulu (*liite 12*). Ensin luodaan toiminnalle merkitys pohtimalla yhdessä oppilaiden kanssa, miksi oikeinkirjoitus ja kielitieto ovat tärkeitä asioita ja miksi niitä tulee harjoitella. Tämän jälkeen mietitään, miten oppilas toimii ko. ateljeen aikana ja mikä tuolloin on opettajan rooli. Opettaja kirjaa fläppitaululle yhdessä sovitut asiat. Tämän jälkeen mallinnetaan toimintaa sovittujen sääntöjen mukaisesti sekä epätoivottavasti. Sitten harjoitellaan ja arvioidaan onnistumista.

Ateljee-toimintamallissa ei välttämättä tarvita oppikirjoja edes oikeinkirjoituksen ja kielitiedon harjoituksia varten. Ääneen luettavia kirjoja, oppilaiden lukemia kirjoja sekä erilaisia tekstejä voi hyödyntää myös erilaisissa oikeinkirjoituksen ja kielitiedon harjoituksissa.

Kirja | Lindgren, Astrid: Punasilmäinen lohikäärme. WSOY 1990

Virkkeen purkaminen on mielekäs tapa kerrata kielitiedon käsitteitä. Opettaja on kirjoittanut taululle esimerkiksi seuraavaan virkkeen kirjasta Punasilmäinen lohikäärme: "Milloinkaan en unohda sitä huhtikuun aamua, jolloin näin sen ensimmäisen kerran."

Opetustuokion aikana ateljeepiirissä tutkitaan virkettä ja etsitään sieltä jo opittuja asioita. Huomataan

- että virke koostuu pää- ja sivulauseesta
- sivulause on relatiivilause, koska alkaa jolloin-sanalla
- virkkeessä todetaan asia, siinä on lopussa piste
- tutkitaan verbien taipumista, kieltomuotoa ja aikamuotoja
- etsitään sanaluokkia ja sijamuotoja
- pohditaan kertojaa jne...

VUOROVAIKUTUS

Vuorovaikutustaidot ja yhdessä työskentelyn taidot ovat tulevaisuuden taitoja, joita tarvitaan niin sosiaalisessa kuin ammatillisessa elämässä. Siksi vuorovaikutus ja yhdessä työskentely ovat vahvasti esillä myös opetussuunnitelmassa.

Alakoulussa lapset ovat kehitysvaiheessa, jossa he oppivat sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutusta muiden kanssa. Yhdessä työskentely tarjoaa mahdollisuuden harjoitella näitä taitoja rakentavassa ympäristössä. Yhteistyötaidot ovat olennaisia monilla elämän osa-alueilla. Alakoulussa harjoitellaan tiimityötä ja yhteistyötaitoja erilaisten ryhmätehtävien ja projektien avulla. Yhdessä työskentely antaa lapsille mahdollisuuden oppia empatiaa ja ymmärtämään muiden näkökulmia. He oppivat kuuntelemaan muita, ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja ratkaisemaan konflikteja rakentavasti. Vuorovaikutuksessa lapset voivat oppia toisiltaan uusia asioita ja näkökulmia. He voivat jakaa tietoaan ja taitojaan muiden kanssa ja oppia samalla uusia tapoja ajatella ja ratkaista ongelmia. Yhdessä työskentely antaa lapsille mahdollisuuden kehittää itsetuntoa ja itsevarmuutta. Kun he oppivat kommunikoimaan ja työskentelemään muiden kanssa tehokkaasti, se vahvistaa heidän uskoaan omaan kykyihinsä.

Ateljee-toimintamallissa vuorovaikutus on yksi kuudesta ateljeesta. Vuorovaikutuksen ateljeeta varten laaditaan yhdessä oppilaiden kanssa sääntötaulu (*liite 13*). Ensin luodaan toiminnalle merkitys pohtimalla yhdessä oppilaiden kanssa, miksi vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä asioita ja miksi niitä tulee harjoitella. Tämän jälkeen mietitään, miten oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa ja millaisista asioista tulee ryhmän tai parin yhdessä vastata. Opettaja kirjaa fläppitaululle yhdessä sovitut asiat. Tämän jälkeen mallinnetaan toimintaa sovittujen sääntöjen mukaisesti sekä epätoivottavasti. Sitten harjoitellaan toimintaa ja arvioidaan onnistumista.

ESIMERKKIHARJOITUS

VUOROVAIKUTUS

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan ateljeetunneilla mm. seuraavien työtapojen avulla:

Pariporinat

Pariporinalla tarkoitetaan lyhyttä keskustelua ateljeepiirissä vieressä istuvan kanssa annetusta aiheesta. Tehtävänantona voi olla esimerkiksi: Keskustele vieressä istuvan kanssa, mitä kirjassa voisi seuraavaksi tapahtua. Tai: Pohdi vieressä istuvan kanssa, kuinka monta substantiivia löytyy esillä olevasta virkkeestä. Pariporinan jälkeen käydään yhteinen opettajajohtoinen keskustelu pariporinoissa nousseista ajatuksista.

Kirjakerhot eli lukupiirit

Lukupiireissä ideana on käydä kirjallista keskustelua ja jakaa kokemuksia luetusta yhdessä lukupiiriryhmän kanssa.

Vinkkejä lukupiirityöskentelyyn löytyy Lukemon oppaasta Käsikirja lukupiireihin. <https://lukemo.fi/lukuintoa/lukuklaani/alakoulu/kasikirja-lukupiireihin/>

Parilukeminen

Parilukemisen ideana on jakaa keskustellen yhteinen lukukokemus parin kanssa. <https://www.scribd.com/doc/78146873/48976-lukujuttu>

Yhteiset keskustelut kirjallisuuden parissa

Ryhmä voi kerääntyä keskustelemaan lukemistaan kirjoista esimerkiksi ystävyys-teeman pohjalta. Miten kunkin ryhmäläisen kirjassa on kuvattu ystävyyttä, mitä haasteita ystävyysuhteissa ilmenee, kenen kirjan henkilön kanssa itse haluaisi ystävystyä jne.

Pari- ja ryhmätyöt erilaisista aihepiireistä

Perinteiset pari- ja ryhmätyöt, yhteistoiminnallinen oppiminen jne.

7

ELÄMYKSELLINEN LUKEMINEN JA "VIIDEN MINUUTIN ELÄMYSHUONE"

...

"Lukukokemus ja kirjallisuudesta nauttiminen ovat monessa mielessä lukuinnon ydintä. Kirjallisuus tarjoaa moniin muihin taiteen, tiedon välittämisen ja viihteen muotoihin verrattuna "vaikeaa" nautintoa: romaanin, runoteoksen tai tietokirjan lukeminen palkitsee hitaasti. Lukeminen elämyksenä on lopulta avain lukuinnon ja -harrastuksen syntymiseen." **Lukuklaani, Henri A. Satokangas** 4.1.2019

Ateljee-toimintamallissa tärkein tavoite on saada oppijat nauttimaan lukemisesta. "It's so FUN!"

Seuraava teksti **Agneta Möller-Salmelaa** mukailleen:

Elämyksellisen lukemisen tuokiot ovat keino tarjota oppijoille elämyksellisiä kokemuksia tarinoiden äärellä.

Elämyksellisen lukemisen avulla oppilaat pääsevät kokemaan fantasioiden, sanojen, ajatusten, tunteiden ja tarinoiden maagisen maailman. Tarinan kuuntelun on kivaa ja siitä saa nauttia aivan rauhassa.

Kun luettavat tarinat on huolella valittuja, ne ovat ajatuksia herättäviä, niistä oppii uusia sanoja, ne opettavat hyvää kieltä, suvaitsevaisuutta, moraalialia ja ruokkivat mielikuvitusta. Parhaimmillaan elämyksellisen lukutuokion aikana kaikki muu, paitsi tarina, häviää ympäriltä.

Elämyksellisen kokemuksen ja pedagogisesti hyvän tarinan työstäminen jälkikäteen on hedelmällistä.

Elämyksellisen lukemisen ja tarinaan vangitsemisen kautta autetaan ja rohkaistaan lapsia käyttämään mielikuvitusta, jota hyödynnetään keskusteluissa ja tehtävissä, joita mahdollisesti tullaan tekemään kuultuun tarinaan liittyen elämyksellisen lukukokemuksen jälkeen.

TUNTIESIMERKKI

Kirja | **Happonen, Kaisa ja Vasko, Anne: "Mur ja Mustikka". Tammi 2018.**

Rakensin viiden minuutin elämyshuoneen vanhaan matkalaukuun hyödyntäen kankaita, kausivaloja, vanhaa nallea ja luokahuoneen pimeyttä. Matkalaukussa oli mainittujen tavaroiden lisäksi kirja Mur ja mustikka sekä kirjekäärö.

Kirjeen oli kirjoittanut heiveröisellä karhun käsialalla matkalaukussa istuva herra Karhu. Hän kutsui lapset nauttimaan tarinasta, joka kertoo hänen parhaasta ystävästään Murista. Lisäksi herra Karhu toivotti lapsille hauskoja hetkiä Murin parissa sanataidetehtäviä tehden.

Luin Mur ja mustikka kirjan lapsille taskulampun valossa, kohdentaen valon haluamaani kuviin. Tasulamppulukeminen on taianomainen kokemus ja rauhoittaa villimmänkin lapsiryhmän tarinan äärelle. Kun kirja on luettu, tunneside Muriin on syntynyt. Tätä tunnesidettä kannattaa hyödyntää jatkotyöskentelyssä.

LÄHTEET

Allington, R. & Johnston, P. (2002) Reading to Learn: Lessons from Exemplary Fourth-Grade Classrooms. New York: Guilford.

Atwell, N. () The Reading Zone. How to help kids become skilled, passionate, habitual, critical readers. New York: Scholastic.

Boushey, G. & Moser, J. (2014) The Daily 5. Fostering literacy independence in the elementary grades. Portland: Stenhouse Publisher.

Boushey, G. & Behne, A. (2020) The CAFE Book. Engaging All students in Daily Literacy Assessment and Instruction. Portland: Stenhouse Publisher.

Fuchs, D. & Fuchs, L. (2005) Peer-Assisted Learning Strategies: Promoting Word Recognition, Fluency, and Reading Comprehension in Young Children. The Journal of Special Education vol. 39/NO. 1/2005/PP 34-44.

Gallagher, K. & Kittle, P. (2018) 180 Days. Two Teachers and the Quest to Engage and Empower Adolescents. Portsmouth, NH: Heinemann.

Happonen, K. & Vasko, A. (2018) Mur ja mustikka. Tammi.

Harvey, S. & Ward, A. (2017) From Striving to Thriving. How to Grow Confident, Capable Readers. New York: Scholastic

Lindgren, A. (1986) Punasilmäinen lohikäärme. WSOY.

Mander, S. (2017) Avain hukassa. S&S

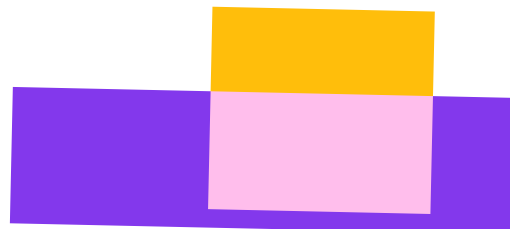
McGregor, T. (2007) Comprehension Connections. Bridges to Strategic Reading. Portsmouth, NH: Heinemann.

Sparring, A. & Gustavsson, P. (2021) Vorosen perhe ja kulttimantti. Mäkelä.

Routman, R. (2018) Literacy Essentials. Engagement, Excellence, and Equity for All Learners. Portland: Stenhouse Publisher.

Serravallo, J. (2018) Understanding Text & Readers. Portsmouth, NH: Heinemann.

Serravallo, J. (2019) Reading Conferences. Grades K-8. Portsmouth, NH: Heinemann

LIITTEET

Liite 1	Itsenäisen lukemisen sääntötaulu
Liite 2	Kestävyystaulukko
Liite 3	TALON taidot
Liite 4	Haastattelukysymykset
Liite 5	Haastattelun kirjauslomake
Liite 6a, 6b ja 6c	Kotiläksypohjat
Liite 7	Malli sujuvuusharjoittelusta
Liite 8	Strategiamalli
Liite 9	Yhdessä lukemisen sääntötaulu
Liite 10	Kuuntelemisen sääntötaulu
Liite 11	Luovan kirjoittamisen sääntötaulu
Liite 12	Oikeinkirjoituksen ja kielitiedon sääntötaulu
Liite 13	Vuorovaikutuksen sääntötaulu
Liite 14	Kirjanmerkit

ITSENÄINEN LUKEMINEN

- Minusta tulee hyvä lukija
- Lukeminen on kivaa
- Opin uusia sanoja

OPPILAS

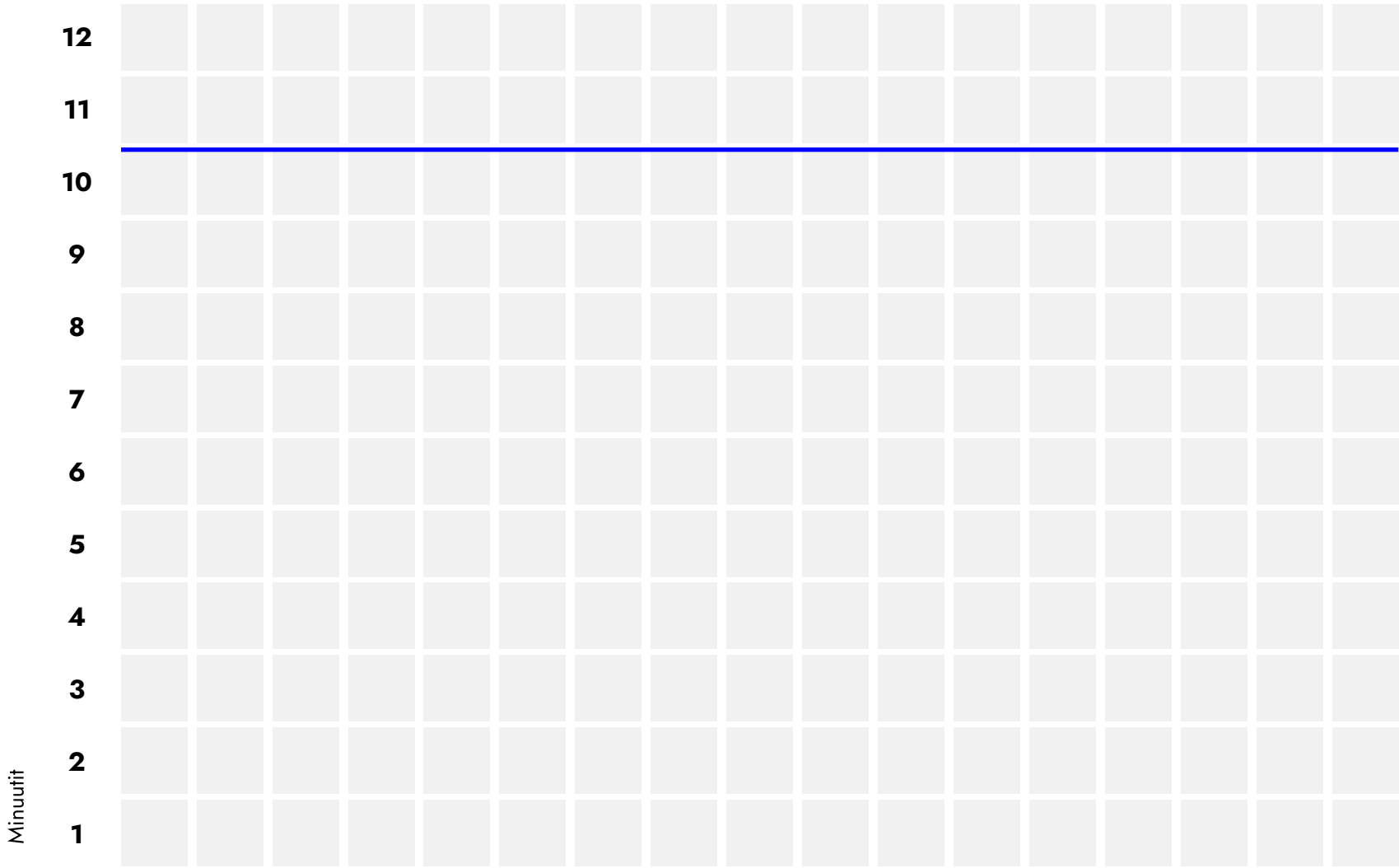
- Aloittaa heti
- Lukee koko ajan hiljaa
- Katsoo kirjaa
- Etenee järjestyksessä
- Istuu paikoillaan
- Harjoittelee kestävyyttä
- Pitää työrauhakuplan ehjänä

OPETTAJA

- Työskentelee yhden oppilaan tai pienryhmän kanssa

KESTÄVYYSTAULUKKO

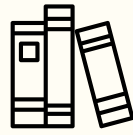

Harjoittelukerrat

Ateljee

Iloa lukemiseen

TALON TAIDOT

TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

Luen valtavasti

Luen minulle sopivan
tasoisia kirjoja

Luen tekstipätkän
monta kertaa

Huomaan välimerkit,
jotta osaan pysähtyä
oikeisiin kohtiin

Luen eläytyen ja
ilmeikkäästi

AVARRAN SANAVARASTOANI

Luen valtavasti

Huomaan
mielenkiintoiset sanat
ja käytän niitä
puheessani ja
kirjoittaessani

Käytän kuvia, taulukoita
ja diagrammeja
apunani

Käytän apuna aiempaa
tietoani ennustaessani
sanan merkitystä ja
tarkistan tekstistä

Kysyn mitä sana
tarkoittaa

Katson sanakirjasta tai
 netistä

LUEN YMMÄRTÄEN

Pysähdyn ja kerron mitä luin

Peruutan ja luen uudestaan

Kerron tarinan omin sanoin

Ennustan ja tarkistan tekstistä

Piirrän kuvan tai mielikuvan

Kuuntelen sisäistä puhettani –
ajatuksiani

Teen kysymyksiä, kun luen tarinaa

Hyödynnän tekstin ominaisuuksia
(otsikot, lihavoinnit, kuvat, taulukot)

Teen tiivistelmän

Mietin mikä on kirjailijan tarkoitus

Mietin mitä tiedän aiheesta
ennestään

Huomaan kirjalliset elementit (laji,
juoni, henkilöt, tapahtumapaikka,
ongelma/ratkaisu, teema)

Teen tulkintoja

Huomaan ja osaan selittää
syy-seuraus -suhteita

Vertailen tekstin sisällällä ja eri tekstejä
keskenään

Käytän oleellista tietoa ja sitä tukevia
tietoja päätelläkseni mikä on tärkeää

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

Osaan kirjaimet ja niiden
äänteet

Yhdistän äänteitä tavuiksi

Luen tavuja

Luen pitkät sanat tavuittain

Sopiiko sanan kirjaimet
lukemaani sanaan? Onko
järkeä?

Käytän kuvia apunani
Sopiiko sanat ja kuvat
yhteen?

Huomaan sanan alku- ja
loppuäänteet

Hyppään sanan yli ja
palaan takaisin

NÄIN OPIN

Ponnistelen

Kuuntelen tarkasti

Katson tarkasti

Vertailen

Luokittelen

Etenen järjestyksessä

Ateljee

Iloa lukemiseen

HAASTATTELUKYSYMUKSET

Kerro millainen lukija olet? Mitä jo osaat?

ENGAGEMENT – MOTIVAATIO, KESKITTYMINEN, SITOUTUMINEN

Mikä sai sinut valitsemaan tämän kirjan?

Kun menet kirjastoon valitsemaan kirjoja, millaisia kirjoja haluat lainata?

Luetko kotona? Milloin?

Onko sinun helppo keskittyä lukemiseen?

KUVIEN LUKEMINEN

Käytä kirjaa, jonka oppilas on jo lukenut tai hän on kuullut luettavan:

1. Lue kirja minulle

2. Kerro minulle kuvien avulla kirjan tarina

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

Lue minulle pieni pätkä ääneen.

SUJUVUUS

Luen minulle pieni pätkä ääneen

Huomioita (välimerkkeihin pysähtyminen, sanojen oikeellisuus, sujuvuus, rytmi...)

LUEN YMMÄRTÄEN

Kerron minulle omin sanoin mitä kirjassa on tapahtunut

Millainen ongelma kirjan päähenkilöllä on?

Kerro mitä kuvittelet mielessäsi? (kuvattomat kirjat)

Millainen päähenkilö on? Kerro mitä olet oppinut hänestä.

Millainen tunne päähenkilöllä on tässä kohtaa kirjaa?

Millainen suhde XX:llä ja XXX:llä on keskenään?

Mitä voit oppia tästä kirjasta?

AVARRAN SANAVARASTOA

Huomaatko mielenkiintoisia sanoja?

Mitä sana mahtaa tarkoittaa?

Ateljee

Iloa lukemiseen

YKSILÖTAPAAMINEN

Haastattelun kirjauslomake

Millainen lukija olen? Mitä olen oppinut itsestäni lukijana?

Vahvuudet:

Tavoite:

Strategia:

Pvm _____ Kirjan nimi, havaintoja, opetus ja ajatuksia seuraavasta askeleesta

Ateljee

Iloa lukemiseen

LUKUPÄIVÄKIRJA

Nimi

Viikko

Viikon-
päivä

Kirjan
nimi:

Jäin sivulle...
koulussa

Jäin sivulle...
kotona

Vanhemman
kuittaus

MA

TI

KE

TO

PE

LA-SU

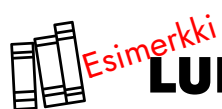
vapaaehtoinen

Lukuläksyyn liittyvät tervehdykset kotoa/koulusta:

Ateljee

Iloa lukemiseen

LUKUPÄIVÄKIRJA

Esimerkki 6. luokan oppilaiden lukupäiväkirjasta. He kirjaavat lukemansa kirjat sivumäärän ja antavat arvion kirjasta. Jos kirja jää kesken, sivusarakeeseen merkitään esim. 170/306. Kirjan saa jättää kesken, kun siitä on lukenut vähintään kolmasosan. Jos oppilas jättää kesken kirjoja usein, on opettajan hyvä käydä keskustelua keskeyttämisen syistä. Kesken jääneitä kirjoja ei tule olla kuin pari vuodessa.

Kirjailija	Kirjan nimi	Sivuja	Tähtiä
Jorn Lier Horst	Hautausmaan arvoitus	124	2
Jo Nesbo ja Per Dyovig	Tohtori Proktori	306	3
Arttu Unkari ja Kai vaalio	Isämies ja paha pikkuveli	175	2

Ateljee

Iloa lukemiseen

LUOKAN LUKUPÄIVÄKIRJA

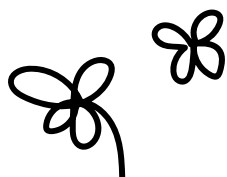

*Kirjaa lukemasi kirja, sivumäärä ja anna arvio kirjasta.
Jos kirja jää kesken, sivusarakeeseen merkitään esim. 170/306.
Kirjan saa jättää kesken, kun siitä on lukenut vähintään kolmasosan.*

Kirjailija	Kirjan nimi	Sivuja	Tähtiä

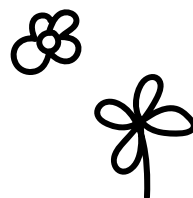

Ateljee
Iloa lukemiseen

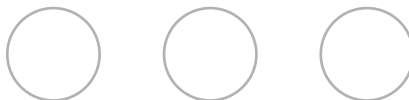
TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

TOISTOLUKEMISEN STRATEGIA

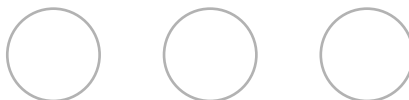
Lue seuraavat tavut 3 kertaa. Piirrä itsellesi kiitoskukka jokaisen lukukerran jälkeen.

ei tä mä sa ja se ti pi pä lä li ko
de nyt ses tun laa sun lai nan nos nuu ros nyt
dis pal jon kaan prin keit saan viih vain siis

Lue seuraavat sanat 3 kertaa. Piirrä itsellesi kiitoskukka jokaisen lukukerran jälkeen.

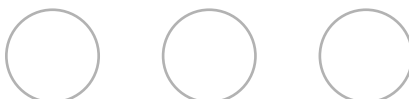
viihtyä tämä prinsessa kuningas linna koti
paljon tilaa kotoisa tunnelma asunto laina
nostaa pilata yksiö ostaa nuudeli keitto
kokata komero onnessaan

Lue seuraava teksti 3 kertaa. Piirrä itsellesi kiitoskukka jokaisen lukukerran jälkeen.

Ei viihtynyt tämä prinsessa
kuninkaanlinnakodissa.
Oli liian paljon tilaa,
se kotoisan tunnelman pilaa.
Siispä asuntolainan nosti
ja sillä yksiön osti.
Nyt nuudelia onnessaan kokkaa keittokomerossaan.

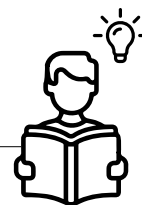
Teksti | Mander, Sanna. Avain hukassa. S&S 2017.

Ateljee

Iloa lukemiseen

STRATEGIOIDEN OPETTAMINEN

Tavoite: **Luetun ymmärtäminen**

Strategia: **Pysähdyn ja kerron mitä luin**

Määritelmä - Mitä

Luetun ymmärtämisen strategia, joka opettaa oppilaita pysähtymään aika ajoittain ja kertomaan lukemastaan tai valvomaan omaa ymmärtämistään. Kyse on usein nopeasta tiivistelmästä, joka vastaa kysymyksiin "kuka" ja "mitä".

Miksi oppilaat tarvitsevat tätä strategiaa

Usein aloittelevina lukijoina oppilaan ovat niin keskittyneitä tekniseen suoritukseen, että he unohtavat välillä pysähtyä ja ajatella mitä ovat lukeneet. Edistyneetkin lukijat voivat kehittää tavan lukea valvomatta ymmärtämistään. Pysähdyn ja kerron mitä luin on myös aloittelevan lukijan strategia/keino.

Onnistumisen salaisuus

Kun tiedämme, että lukiessa meidän tulee ajatella lukemaamme tarinaa ja huomata, että kirjailija haluaa kertoa meille tarinan tai tietoa jostain asiasta. Hyvät lukijat pysähtyvät välillä, jotta he voivat kertoa itselleen mitä ovat lukeneet tai jotta voivat vastata kysymyksiin "kuka" ja "mitä".

Kuinka opetan strategiaa

Tämä elinvoimainen strategia ei ole vain ensimmäinen, joka oppilaille opetetaan vaan strategia, jota mallitetaan joka päivä läpi vuoden. Kun luet oppilaille ääneen, pysähdy ajoittain ja sano "Anna kun mietin muistanko mitä juuri äsken luin. Aloitan ajattelemalla kenestä tarina kertoo ja mitä tapahtui."

- Pysähdy säännöllisin väliajoin ja ajattele ääneen "kuka" ja "mitä", noin kolme neljä kertaa ääneen lukemisen aikana.
- Kun olet mallittanut kaksi tai kolme kertaa tätä oppilaille, pyydä heiltä vastaus "kuka" ja "mitä" kysymyksiin, sen jälkeen joku oppilas voi mallittaa strategiaa ja sen jälkeen edellyttä, että oppilaat käyttävät strategiaa itseksensä.

Joan Moser & Gail Boushey:

"Pysähdy usein kerrataksesi mitä olet lukenut ja jatka vasta sitten eteenpäin."

"Kenestä juuri luit ja mitä tapahtui?"

"Kuinka usein pysähdyt kerrataksesi lukemasi? Jokaisen lauseen jälkeen, jokaisen kappaleen jälkeen vai jokaisen sivun jälkeen?"

"Huomasitko, että ajattelit mielessäsi, kun luit?"

"Huomaatko ymmärtäväsi?"

"Mitä teet, jos huomaat ettet muista tai ymmärrä?"

Ratkaisuja pulmiin

Voit käyttää jotain konkreettista merkkiä muistuttamaan pysähtymisestä. Tällaiset merkit (kortit tai vaikka puukapulat) toimivat erityisen hyvin parilukemisessa. Parilla, jonka tehtävänä on kertoa mitä toinen luki, on kädessään esim. kortti tai puukapula, jossa lukee Pysähdyn ja kerron mitä luin sekä "kuka" ja "mitä".

Ateljee

Iloa lukemiseen

YHDESSÄ LUKEMINEN

- Meistä tulee sujuvia lukijoita
- Me ymmärrämme lukemamme
- Yhdessä lukeminen on hauskaa

OPPILASPARI

- Aloittavat heti
- Lukevat koko ajan
- Lukeavat hiljaisella äänellä
- Etenevät järjestyksessä
- Istuvat paikoillaan
- Harjoittelevat kestävyyttä
- Pitävät työrauhakuplan ehjänä

OPETTAJA

- Kuuntelee pareja
- Työskentelee yhdessä oppilaan

KUUNTELEMINEN

- Minusta tulee hyvä lukija
- Opin uusia sanoja
- Tiedän mitä pitää tehdä
(ymmärsin opettajan ohjeet)
- Saan kuulla ihania tarinoita

OPPILAS

- Tulee heti piiriin
- Istuu rauhallisesti
paikoillaan
- Kullakin oppilaalla on
oma tila
- Katsoo puhujaan
- Harjoittelee kestävyyttä

OPETTAJA

- Opettaa
- Lukee ääneen kirjoja

LUOVA KIRJOITTAMINEN

- Minusta tulee hyvä tarinan keksijä ja kirjoittaja
- Saan kertoa mielipiteistäni
- Kirjoittaminen on hauskaa

OPPILAS

- Aloittaa heti
- Kirjoittaa koko ajan
- Pitää työrauhakuplan ehjänä
- Istuu paikoillaan
- Harjoittelee kestävyyttä

OPETTAJA

- Työskentelee yhdessä oppilaan tai oppilasryhmän kanssa

OIKEINKIRJOITUS JA KIELIOPPI

- Osaan kirjoittaa sanat oikein
- Osaan kirjoittaa kirjaimet tarkasti
- Muut ymmärtävät kirjoitustani

OPPILAS

- Aloittaa heti
- Kirjoittaa koko ajan
- Tekee siistiä jälkeä
- Pitää työrauhakuplan ehjänä
- Istuu paikoillaan
- Harjoittelee kestävyyttä

OPETTAJA

- Työskentelee yhdessä oppilaan tai pienryhmän kanssa

YHDESSÄ TYÖSKENTELY

- Tutustun uusiin ihmisiin
- Voin jakaa työtä
- Tulevaisuuden taito
- Se on kivaa!

OPPILAS

- Teen oman osuuteni työstä
- Kuuntelen ja kunnioitan muita
- Teen kompromisseja
- Autan

OPETTAJA

- Sopii työnjaosta
- Huolehtii aikataulusta
- Vastaa tehtävän tekemisestä valmiiksi
- Työskentelee rauhallisesti

TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

Nimi

STRATEGIA

AVARRAN SANAVARASTOANI

Nimi

STRATEGIA

LUEN YMMÄRTÄEN

Nimi

STRATEGIA

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

Nimi

STRATEGIA

NÄIN OPIN

Nimi

STRATEGIA

TAVOITTELEN SUJUVUUTTA

Nimi

STRATEGIA

AVARRAN SANAVARASTOANI

Nimi

STRATEGIA

LUEN YMMÄRTÄEN

Nimi

STRATEGIA

OLEN TARKKA JA LUEN OIKEIN

Nimi

STRATEGIA

NÄIN OPIN

Nimi

STRATEGIA

Ateljee
Iloa lukemiseen

Ateljee - Iloa lukemiseen
Lohja Lukee2! Lojo Läser2!
2024